

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอ่าแม่ทะของราษฎร
บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

People's Demand for Participation in Ang Mae Ta Eco – tourism Development at Ban Palad,
Tambol Prabat, Amphoe Mueang, Changwat Lampang

โดย

นายจรินทร์ กันติ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)
พ.ศ. 2548

ISBN 974-274-560-9

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอ่างแม่ทะ
ของราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

People's Demand for Participation in Ang Mae Ta Eco – tourism Development
at Ban Palad, Tambol Prabat, Amphoe Mueang, Changwat Lampang

นามผู้วิจัย นายจรินทร์ กันดี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์วุฒิพล หัวเมืองแก้ว, Ph.D.

กรรมการ

รองศาสตราจารย์สันติ สุขสอาด, วท.ด.

กรรมการ

อาจารย์ชัชวาลย์ สุทธิศรีศิลป์, วท.ม.

ประธานสาขาวิชา

รองศาสตราจารย์วิชา นิยม, Ph.D.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่

๙

เดือน

สิงหาคม

พ.ศ.

๒๕๔๘

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากหลายท่าน ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วุฒิพล หัวเมืองแก้ว ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ สุขสะอาด กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก อาจารย์ชัชวาลย์ สุทธิศรีศิลป์ กรรมการที่ปรึกษาวิชารอง และอาจารย์นิคม แผลมสัก กรรมการผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ข้าพเจ้า เพื่อประโยชน์ในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวัน

ขอขอบคุณ ทุกกำลังใจของพี่ ๆ น้อง ๆ โครงการปริญญาโทการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ภาคพิเศษ จังหวัดแพร่ รุ่นที่ 3 และทุก ๆ กำลังใจที่มีต่ออยู่ในที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ญาติพี่น้องทุกท่านที่สนับสนุนด้านทุนการศึกษาให้กับผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา คุณอรยา วงศ์พานิชย์ เด็กหญิงภรณ์จิตรา กันดี ที่เป็นกำลังใจในการศึกษาจนทำให้ข้าพเจ้าได้รับความสำเร็จในครั้งนี้

คุณประโยชน์อันใดที่พึงได้จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนให้มีความรู้จนถึงปัจจุบัน

จรินทร์ กันดี
กุมภาพันธ์ 2548

จรินทร์ กันตี 2548: ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอ่างแม่
ทะของราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ปริญญาวิทยาศาสตรมหา
บัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสภวิทยา
การระดับบัณฑิตศึกษา ปรธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์วุฒิพล หัวเมืองแก้ว,
Ph.D. 114 หน้า
ISBN 974-274-560-9

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของราษฎรในการเข้ามามีส่วนร่วมในการ
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอ่างเก็บน้ำแม่ทะ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศ และปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมที่มีผลต่อความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารวบรวมได้จากการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสอบถามราษฎรบ้านผา
ลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 179 คน ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จ
รูป SPSS เพื่อวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ
ข้อสมมติฐานใช้วิธี t-test , F - test และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ที่ระดับนัยสำคัญ
0.05

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ระหว่าง 30-39 ปี
จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพหลัก สมรสแล้ว ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า
3,000 บาทต่อเดือน ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่อาศัยในพื้นที่ ไม่ต้องการย้ายออกจากพื้นที่ และ
ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับดีมาก มี
ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับสูง การพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ ประกอบด้วย กิจกรรม 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนและการตัดสินใจ การลงทุน การปฏิบัติ และ
การติดตามและการประเมินผล จากการทดสอบสมมติฐาน โดยวิธี t-test และ F-test ปรากฏว่า อายุ อาชีพ
ตำแหน่งทางสังคม และความรู้ ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีผลต่อความต้องการในการมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางด้านการติดตามและประเมินผล การวางแผนและการตัดสินใจ การปฏิบัติและภาพรวมในทุกด้านของกิจกรรม ตามลำดับ สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์
ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยวิธี การหาค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ปรากฏว่า ความรู้ ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีสหสัมพันธ์
อย่างมีนัยสำคัญกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางด้านการลงทุน การ
ปฏิบัติและการติดตามและประเมินผล

ลายมือชื่อนิสิต

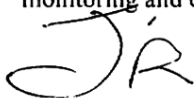
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

24, กพ, 48

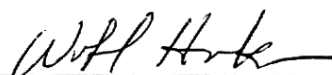
Jarin Kuntree 2005: People's Demand for Participation in Ang Mae Ta Eco – tourism Development at Ban Palad, Tambol Prabat, Amphoe Mueang, Changwat Lampang. Master of Science (Forest Resource Administration), Major Field: Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Associate Professor Wuthipol Hoamuangkaew, Ph.D. 114 pages.
ISBN 974-274-560-9

Objectives of this study were to determine the people's demand for Participation in Ang Mae Ta eco-tourism development, comprehension and understanding of eco-tourism development and socio-economic factors affecting the demand for participation in the eco-tourism development. Data for the study was gathered by using the designed questionnaires interviewed 179 respondents who residing in Ban Palad Tambon Prabat, Amphoe Muang, Changwat Lampang. Statistical software package was employed for the data analysis. The using statistical analysis methods were percent, mean, standard deviation, t – test, F- test and Pearson correlation coefficient analysis with the given significance level of 0.05

Results of the study indicated that the most respondents were male and with age class ranging from 19-30 years, elementary school was their education level engaged in casual labour, married, their monthly income was less than 3,000 baht, they were born in the current residential areas and they didn't want to remove from their present homesteads. Most of them have no social position, having comprehension and understanding of eco-tourism at the very good level, and having demand for participating in eco-tourism development at the high level. The eco-tourism development was composed of 4 activities namely planning and decision making, investment, practice, and monitoring and evaluation. Based on the hypothesis test by t-test and F-test indicated that age, occupation, social position and comprehension and understanding of eco-tourism affecting the demand for participation in eco-tourism development in monitoring and evaluation, planning and decision making, practice and in the macro point of view of all activities respectively. In addition, the testing for the correlation between each independent variable and the demand for participation in eco-tourism development was also carried out by employing Pearson correlation coefficient method, and this indicated that the comprehension and understanding of eco-tourism significantly correlated to investment, practice and monitoring and evaluation.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

24, 2, 05

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์	4
การตรวจเอกสาร	6
กรอบแนวคิดในการศึกษา	36
สมมติฐานการศึกษา	37
อุปกรณ์และวิธีการ	39
อุปกรณ์	39
วิธีการ	40
สถานที่ศึกษาและระยะเวลาในการศึกษา	45
ผลและวิจารณ์	46
ส่วนที่ 1 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	46
ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	50
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	50
ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน	57
สรุปและข้อเสนอแนะ	85
สรุป	85
ข้อเสนอแนะ	91
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	93
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	99
ภาคผนวก ข ผลการทดสอบแบบสอบถาม	107

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	48
2	ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่าง	51
3	ระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	53
4	เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอแม่ทะของราษฎร จำแนกตามเพศ	58
5	เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ราษฎร จำแนกตามอายุ	59
6	เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ราษฎร จำแนกตามระดับการศึกษา	60
7	เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ราษฎร จำแนกตามอาชีพ	62
8	เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ราษฎร จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน	64
9	เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ราษฎร จำแนกตามสถานภาพสมรส	65
10	เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของราษฎร จำแนกตามรายได้	66
11	เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ราษฎร จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	68
12	เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ราษฎร จำแนกตามความต้องการในการย้ายถิ่น	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการปฏิบัติ	83
27	สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการติดตามและประเมินผล	84

ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอ่างแม่ทะของราษฎร
บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

**People's Demand for Participation in Ang Mae Ta Eco – tourism Development
at Ban Palad, Tambol Prabat, Amphoe Mueang, Changwat Lampang**

คำนำ

การท่องเที่ยวในประเทศไทยถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญที่ทำรายได้ให้กับประเทศปีละไม่น้อย รัฐบาลได้เร่งรัดพัฒนาการท่องเที่ยวไทยมาโดยตลอดโดยได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2543 เป็นปี AMAZING THAILAND และกำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวถูกจัดเป็นสินค้าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นำชัย (2538) กล่าวว่าปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับการส่งเสริมให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาแบบยั่งยืน และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยมุ่งหวังให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปสู่แหล่งธรรมชาติตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อการศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดประโยชน์ต่อราษฎรท้องถิ่น การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การสร้างอาชีพ สร้างงานให้คนในท้องถิ่น การพัฒนาระบบคมนาคม การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานแต่ในขณะเดียวกันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ส่งผลเสียหายน่าห่วงต่อสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเนื่องจากขาดกระบวนการสร้างจิตสำนึกไม่นึกถึงคุณค่าของสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ ทำให้เกิดการทำลายทัศนียภาพการก่อให้เกิดมลพิษและปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ วิธีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป ศิลปวัฒนธรรมประเพณีถูกทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพเร็วขึ้นและเกิดปัญหาที่ไม่รู้จักจบสิ้น

การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เปลี่ยนแปลงไป แต่เดิมจากความต้องการเพียงปริมาณกลับกลายมาเป็นความต้องการนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมากขึ้น พร้อมกับกระแสการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกซึ่งต้องการพัฒนา 3 กระแสดังกล่าว คือ 1) ความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของโลก 2) ผลประโยชน์ของคนในท้องถิ่น 3) ความต้องการและการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและการ

พัฒนาแห่งสหประชาชาติ นอกจากนั้น อำนาจ (2540) ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า หากการท่องเที่ยวจะเป็นการท่องเที่ยวอย่างถาวรได้จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ให้ผลตอบแทนมากกว่าการลงทุนที่เสียไปการกระจายผลตอบแทนอย่างเป็นธรรมแก่กลุ่มต่างๆ ในสังคม ไม่เบียดบังผลอันพึงมีพึงได้ของคนรุ่นต่อไปในอนาคต และนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมอันดีงามระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น นอกจากนั้น นำชัย (2540) ได้เสนอว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะช่วยให้ราษฎรตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และวัฒนธรรมการเกษตรที่เป็นภูมิปัญญาและวิถีชีวิตหรือเรียกได้ว่า อารยธรรมการเกษตรของไทยซึ่งแต่ละท้องถิ่น ก็จะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และในขณะเดียวกันระบบการเกษตรก็จะได้รับการพัฒนาไปด้วยทั้งนี้เพื่อใช้เป็นทรัพยากรพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่อไป

อ่างเก็บน้ำแม่ทะเป็นแหล่งที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม ซึ่งตามปกติมีราษฎรจากพื้นที่ต่างๆ เข้ามาใช้เป็นแหล่งนันทนาการ และลักษณะของการประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการของนักท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ยังเป็นไปในแนวทางที่ไม่เอื้อต่อการอนุรักษ์ประกอบกับฐานะทางเศรษฐกิจของราษฎรในพื้นที่ที่ยากจน รายได้ส่วนใหญ่มาจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศและกลไกของตลาดซึ่งขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลางเป็นสำคัญ

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น การส่งเสริมให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากราษฎรเป็นเจ้าของท้องถิ่น มีศิลปวัฒนธรรมเป็นของตนเอง และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ ในท้องถิ่นอยู่แล้ว จึงสามารถที่จะนำมาประยุกต์ให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว สร้างรายได้เสริมให้แก่ตนเอง ครอบครัวและชุมชน ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ซึ่งการพัฒนาชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ควรเริ่มจากความต้องการมีส่วนร่วมของราษฎรในชุมชนเอง จากปัจจัยส่วนบุคคลทางด้าน อาชีพ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาถึง ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎรตำบลพระบาท และเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างราษฎรที่มี

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันเพื่อนำไปสู่แนวทางในการส่งเสริมธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไป

อ่างเก็บน้ำแม่ทะ เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง เป็นอ่างเก็บน้ำเพื่อใช้น้ำในการทำการเกษตรกรรมเป็นหลัก ราษฎรที่ได้ประโยชน์คือราษฎรที่ทำการเกษตรบริเวณพื้นที่อำเภอแม่ทะเป็นส่วนใหญ่ และปัจจุบันได้มีการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของตำบลพระบาท โดยได้มีเอกชนเข้ามาจัดการในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น เปิดร้านอาหาร และให้บริการด้านที่พัก แต่การจัดการด้านที่พักทำที่เป็นอยู่ยังขาดระเบียบที่เหมาะสมทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ในประเด็นที่ว่าท้องถิ่นไม่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง รวมทั้งยังไม่มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ทักษะนิภาพบางส่วนถูกทำลายไป และไม่มีการจัดการระบบขยะที่ดี ดังนั้นในการศึกษาถึงความต้องการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาอ่างแม่ทะเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งผลจากการศึกษาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการวางระบบการจัดการที่เหมาะสมสำหรับแหล่งนันทนาการแห่งนี้เพื่อที่จะให้มีศักยภาพในการเอื้อประโยชน์ทางด้านนันทนาการในเชิงนิเวศต่อสังคมโดยรวมอย่างสูงสุดและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอ่างเก็บน้ำแม่ทะเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคมกับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอ่างเก็บน้ำแม่ทะเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎรในพื้นที่ บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เท่านั้น

นิยามศัพท์

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การที่ราษฎรเข้ามาดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน โดยพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวกับโครงสร้างของกิจกรรมการจ้ดรูปองค์กร การแบ่งงาน การแบ่งบทบาท และการแบ่งความรับผิดชอบ โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน รวมทั้งวิธีการจัดการแบ่งสรรผลประโยชน์ ตลอดจนการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนให้ดีขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิดและการคาดการณ์ของราษฎรเกี่ยวกับผลที่จะเกิดกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การเพิ่มขึ้นของรายได้ อาชีพ สิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านสาธารณสุขปลอดภัย และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจระดับพื้นฐานเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ราษฎรพึงจำได้ หรือเป็นข้อมูลที่ได้รับรวบรวมสะสมจากการประชุม การอบรม การรับรู้ข่าวสาร และประสบการณ์ต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร หมายถึง ความประสงค์ของราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปางที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อ่างเก็บน้ำแม่ทะ โดยมีได้บังคับและมีการกระทำในลักษณะ การทำงานร่วมกัน การดำเนินการร่วมกันในการคิดวางแผนและตัดสินใจ ลงทุน ปฏิบัติ ติดตามประเมินผลและรับผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งนันทนาการแห่งนี้

การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การส่งเสริมและการจัดการพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่มีความเหมาะสม และมีศักยภาพ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวโดยการชักจูง ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นเพิ่มจำนวนมากขึ้นส่งผลในทางที่ดี ก้าวหน้ากว่าเดิม

เพศ หมายถึง เพศของราษฎรในพื้นที่บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

อายุ หมายถึง อายุจริงของราษฎรในพื้นที่บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาของราษฎรในพื้นที่บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

อาชีพ หมายถึง งานที่ประกอบเป็นอาชีพในการดำรงชีวิตที่สร้างเป็นรายได้ให้แก่ครอบครัวของราษฎรในพื้นที่บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ หมายถึง ระยะเวลาของปีที่อยู่อาศัยหรือการตั้งถิ่นฐานในปัจจุบันของราษฎรในพื้นที่บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ตำแหน่งในสังคม หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมของราษฎรในพื้นที่บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

การตรวจเอกสาร

เพื่อให้เกิดความกระฉับกระช่ายในประเด็นการศึกษา และสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาได้อย่างถูกต้อง ผู้ศึกษาจึงได้ตรวจเอกสารซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของราษฎร
5. การประเมิน
6. ผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปเข้าใจความหมายของ “การจัดการสิ่งแวดล้อม” (Environment Management) ก็คือ “การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม” กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นการกำหนดกิจกรรมที่จะทำ ซึ่งจะเป็นกิจกรรมใดก็ได้ และกิจกรรมเหล่านั้นต้องไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อดำเนินการไปแล้วสิ่งแวดล้อมทั้งระบบนั้น ๆ สามารถจะเอื้ออำนวยให้มวลมนุษย์พืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ขัดสนหรือเป็นปัญหาแต่อย่างใด เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้อง เกษม (2540) ได้ให้ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อมว่า “การจัดการสิ่งแวดล้อม คือ กระบวนการดำเนินการตามความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น มีส่วนให้ประโยชน์ตามความต้องการของมนุษย์ขั้นต่ำหรือมากกว่าในอนาคต” จากคำนิยามนี้ส่วนที่สำคัญยิ่งก็คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมเน้นคำว่า กระบวนการให้เห็นอย่างเด่นชัด อีกประเด็นหนึ่ง ก็คือ ไม่มีการใช้

ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยชี้ให้เห็นว่า ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วย

พจนา (2539) กล่าวว่า การจัดการการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของราษฎรสามารถตอบสนองและพัฒนาสู่กระบวนการพัฒนาแบบยั่งยืนภายใต้มิติ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อม ควรก่อให้เกิดการเรียนรู้ ความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ รวมทั้งจำกัดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้น้อยที่สุด
2. การเมือง ควรเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์การมีส่วนร่วมของราษฎรระดับต่าง โดยสร้างกระบวนการวางแผน และการตัดสินใจด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน
3. สังคมและวัฒนธรรม ควรสร้างสรรค์การแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ของกลุ่มคนที่ต่างวัฒนธรรม (เมือง – ชนบท) เพื่อเพิ่มความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการทำพื้นที่วัฒนธรรมแบบเมืองที่เติบโตอย่างไร้รากฐาน
4. เศรษฐกิจ กิจกรรมนี้ควรนำไปสู่การกระจายรายได้และผลกำไรที่เกิดจากการท่องเที่ยว ให้เกิดกับชุมชนอย่างแท้จริง ราษฎรในพื้นที่จะเป็นปัจจัยหลักต่อการพัฒนาและควบคุมการเติบโตของการท่องเที่ยวในพื้นที่ ภายใต้มิติที่ไม่ขัดแย้งกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

อนุรักษ์ (2539) กล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน ว่า เป็นแนวคิดและแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนและชุมชนให้ดีขึ้น โดยไม่เอนเอียงไปทางด้านวัตถุนิยมพิจารณาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมธรรมชาติ แต่ให้ผสมผสานกลมกลืนไปกับการพัฒนาบำรุงรักษาภาวะแวดล้อมทั้งธรรมชาติและสังคม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) กล่าวว่า เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการท่องเที่ยววันนี้ คือ ความพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ต้องดำเนินการในเรื่องขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการด้านการท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของราษฎร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการด้านท่องเที่ยว
3. ต้องยอมรับให้ราษฎร ทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ต้องชี้้นำตามความปรารถนาของราษฎรท้องถิ่น และชุมชนในชนบทท่องเที่ยวอื่นๆ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Wheland (1991) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง ความตั้งใจท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ เพื่อศึกษาความเป็นไปของสภาพแวดล้อมของธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างระมัดระวังจะไม่ให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศ และทำให้คนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

Stark (1993) ให้ความหมายว่า เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของสถานที่ท่องเที่ยว โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม และปราศจากสิ่งฟุ่มเฟือยต่างๆ มีเพียงสิ่งจำเป็นในการท่องเที่ยวเท่านั้น หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า “การท่องเที่ยวธรรมชาติ” (Nature Travel)

Gunn (1994) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สามารถทำให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ โดยให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมชุมชนของท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจด้วย

ยูวดี (2538) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์อันเนื่องมาจากมีรายได้สำหรับการดูแลพื้นที่การสร้างงานให้ชุมชนท้องถิ่นและการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

ดรรชนี และสุรเชษฐ์ แปลจาก Hector Ceballos Lascurain (1998) เสนอว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติที่ให้ประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานให้ชนบทหรือท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกของคนในด้านสิ่งแวดล้อม”

บุญเลิศ (2539) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า “การท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจ โดยการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การท่องเที่ยวมีความมั่นคงยั่งยืนอยู่คู่สังคมมนุษย์ และก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

การจัดการท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้น มักประสบปัญหาที่สวนทางระหว่างการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสังคมกับการพัฒนาอยู่เสมอ จนทำให้นักวิชาการบางท่านกล่าวว่าการท่องเที่ยวไม่สามารถประสานกับการอนุรักษ์ได้อีกด้านหนึ่ง ก็มีบางท่านเสนอว่าการท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปพร้อมกับการอนุรักษ์ได้ รวมทั้งนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ไปพร้อมกัน เพียงแต่มีการจัดการและสำนึกที่ดีเท่านั้นแนวคิดดังกล่าว มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไป เช่น Sustainable Tourism, Green Tourism, Bio Tourism การท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ แต่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายที่สุดคือ Ecotourism โดยมีหลักการกว้าง ๆ คือ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยนักท่องเที่ยวจะต้องได้รับความรู้จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ รวมทั้งท้องถิ่นควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า “การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคน ในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ” บนพื้นฐานของนิยามความหมายดังกล่าว นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยว จะเป็นกลุ่มผู้เดินทาง ที่แสวงหาสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ประสบการณ์ที่หลากหลายให้มากขึ้น
2. ประสบการณ์จากการได้ไปเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ประสบการณ์ที่ได้สัมผัสวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของสังคมที่แตกต่างจากที่ตนอยู่
3. โอกาสที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะทางธรรมชาติ วัฒนธรรมที่มีความแตกต่างในแต่ละพื้นที่
4. ให้มีการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติและสมบัติทางวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ไปชม

3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3 ประการ คือ

- 3.2.1 การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.2.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
- 3.2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและการกระจายรายได้

เป้าหมายสำคัญที่สุดของการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ความพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ

1. ต้องดำเนินการในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของราษฎร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการการท่องเที่ยว
3. ต้องยอมให้ราษฎรทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. ต้องชี้้นำตามความปรารถนาของราษฎรท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท้องถิ่นนั้น ๆ

ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ครอบคลุมกว้างไกล เพราะเป็นการนิยามความหมายที่ต้องการประสานความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคม และการสงวนรักษาสีงแวดล้อมให้ยาวนานที่สุด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538)

ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2539 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538) ได้กำหนดนโยบายและแนวทางเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาจึงกำหนดนโยบาย ดังนี้

1. ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งด้านธรรมชาติ แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพ มีระบบการสื่อความหมายที่ดี และคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
2. ประสานงานให้เกิดความร่วมมือระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นที่การสร้างควมรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ โดยต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม
3. สร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวที่มุ่งให้เกิดวิถีทางแห่งการอนุรักษ์การคืนประโยชน์สู่ระบบนิเวศ
4. ดำเนินการให้มีการวางแผน และปรับปรุงพัฒนาทุกระเบียบขององค์กรการจัดการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้มีประสิทธิภาพเกิดการประสานงานและเกื้อหนุนซึ่งกันและกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และราษฎรท้องถิ่น
5. ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.3 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยพัฒนาไปสู่ทิศทางแบบยั่งยืน

3.3.1 เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างจิตสำนึก และความเข้าใจ ที่ถูกต้องต่อการท่องเที่ยว อย่างได้ความรู้และมีความรับผิดชอบ

3.3.2 เพื่อคงไว้ซึ่งคุณภาพที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่ แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่

นำชัย (2540) ได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจในธรรมชาติ วัฒนธรรมการเกษตรอันเกิดจากภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติและวัฒนธรรมการเกษตรบนพื้นที่จริง โดยยึดหลักแห่งการเคารพศักดิ์ศรีของระบบนิเวศ เอื้ออำนวยประโยชน์และโอกาสทางเศรษฐกิจ พร้อมกับการพัฒนาการเกษตรแก่ชุมชนท้องถิ่น สำหรับสาเหตุในการเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีทั้งปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ วัฒนธรรมการทำเกษตรที่เป็นวิถีชีวิต และเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมการเกษตรเฉพาะท้องถิ่น ในวัฒนธรรมการเกษตรนั้นประกอบด้วย กระบวนการผลิตและผลผลิตจากการเกษตร ซึ่งในแต่ละกระบวนการของแต่ละขั้นตอนการทำเกษตรนั้นมีหลายอย่าง เช่น ความเชื่อก่อนเริ่มทำการเกษตร อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการทำ การเก็บเกี่ยว การดูแลรักษา การแปรรูปผลผลิต ขนบธรรมเนียมความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความหมายและมีคุณค่าอย่างลึกซึ้ง ที่มีการสืบทอดสิ่งต่าง ๆ จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่าวัฒนธรรมการเกษตรเป็นอารยธรรมการเกษตรของไทย ที่ชาวต่างวัฒนธรรมไม่เคยเห็นมาก่อน ชาญวิทย์ (2540) กล่าวว่า การเดินทางเพื่อไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม อาจเรียกได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่มีการซื้อขายวัฒนธรรมและชีวิตผู้คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสร้างความคุ้นเคยกับราษฎร เหล่านั้น ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นการก่อให้เกิดความรู้ และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างความเข้าใจของคนทั้งโลกเข้าด้วยกัน อันจะนำไปสู่สันติสุขในการอยู่ร่วมกัน ทั้งปัจจุบันและอนาคต

สถาบันศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้ทำการศึกษาทบทวนความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากเอกสารต่างๆ พบว่า ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความแตกต่างกันไปตามพื้นที่ภูมิประเทศ และทิศทางการปฏิบัติของผู้ให้ความหมาย ความหมายต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงมิติที่แตกต่างกัน เช่น สมาคมการท่องเที่ยวอนุรักษ์ธรรมชาติใน

ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นการท่องเที่ยว ที่มีจุดมุ่งหมายไปสู่แหล่งธรรมชาติต่างๆ เพื่อความเข้าใจในวัฒนธรรมและธรรมชาติของสถานที่นั้น โดยไม่รบกวนและเปลี่ยนแปลงสภาพทางชีววิทยาของพื้นที่ โดยให้ชาวบ้านโดยรอบมีรายได้จากการท่องเที่ยวด้วย

การศึกษากำหนดแนวทางควบคุมพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะเต่าและเกาะนางยวนของสถาบันศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ได้ให้ความหมายของคำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวโดยเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติ ซึ่งต้องมีการให้ความรู้ทางนิเวศวิทยา จากผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปมีความรู้เพิ่มขึ้น ปัจจุบันความหมายนี้ยังได้รวมไปถึงสภาพทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของราษฎรในท้องถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Endemic) ที่ต้องรักษาไว้ การท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงมุ่งเน้นการสัมผัสธรรมชาติและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

สถาบันศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2540) ได้กล่าวถึงแนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกลยุทธ์ของการท่องเที่ยวของรัฐ Queensland ดังนี้

คำจำกัดความและหลักการของ Ecotourism คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกนำมาใช้ในกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของรัฐควีนส์แลนด์ (Queensland Ecotourism Strategy) คือการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งมุ่งเน้นสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ตามธรรมชาติ (และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง) อันจะช่วยเพิ่มความรู้แก่นักท่องเที่ยวและให้ประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น

คำศัพท์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มักถูกใช้สลับไปมากับ Sustainable Tourism และ Nature-Based Tourism (การท่องเที่ยวในวิถีของธรรมชาติ) ศัพท์ทั้ง 3 คำนี้ไม่ใช่คำพ้องที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันอย่างผูกขาด การท่องเที่ยวทุกแบบควรยั่งยืน (Sustainable Tourism) นั่นคือ เอื้อประโยชน์ในการถนอมสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ถิ่นนิยมแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ แต่จะมุ่งความสนใจไปยังการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและให้ผลประโยชน์แก่ชุมชน

หลักสำคัญ 5 ประการ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ

1. ความยั่งยืน (Sustainability) ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติได้รับการยอมรับจากรัฐบาลแห่งชาติและแห่งรัฐว่าเป็นกุญแจนำไปสู่หลักการจัดการกิจกรรมของมนุษย์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเชิงนิเวศ ซึ่งดำเนินในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ แรงกระตุ้นสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรัฐควีนส์แลนด์ ก็เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการท่องเที่ยวของรัฐควีนส์แลนด์ รวมทั้งปริมาณผลผลิตโดยไม่เกิดผลร้ายต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งช่วยเกื้อกูลและหล่อเลี้ยงการท่องเที่ยวไว้ นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเชื่อมั่นว่า รูปแบบ สถานที่ และระดับของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ใช้ จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ธรรมชาติของรัฐควีนส์แลนด์

2. องค์ประกอบสำคัญทางธรรมชาติ (Significant Natural Components) และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาศัยรากฐานจากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติโดยมุ่งเน้นลักษณะเด่นทางชีววิทยา กายภาพ และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศบังเกิดขึ้นและอยู่กับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ นอกจากนี้ยังอาจรวมถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นับเป็นปัจจัยหลักในการวางแผนพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. การศึกษาและการสื่อความหมาย (Education and Interpretation) การศึกษาและการสื่อความหมายด้านสภาวะแวดล้อม นับเป็นอุปกรณ์สำคัญในการเสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ) อันน่าอภิรมย์และแฝงด้วยความหมาย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศดึงดูดใจบรรดาผู้ปรารถนาจะร่วมดูแลสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะพัฒนาความรู้ ความสำนึก และความชื่นชมต่อสภาพแวดล้อมเหล่านั้น หากขยายวงกว้างออกไป การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็นำไปสู่การปฏิบัติการเชิงบวกเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยช่วยเพิ่มพูนจิตสำนึกของการอนุรักษ์ ความรู้ที่ได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถโน้มน้าวพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ชุมชนและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังช่วยยึดกิจกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติให้คงอยู่ต่อไปอีกนานๆ การศึกษายังสามารถใช้ประโยชน์เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการแหล่งธรรมชาติ การสื่อความหมาย (Interpretation) ช่วยให้นักท่องเที่ยวมองเห็นภาพรวมของสภาวะอื่นๆ ด้วย เช่น การจัดการทรัพยากร

4. ชุมชนท้องถิ่น (Local Community) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นไม่เพียงก่อประโยชน์แก่ชุมชนและสภาพแวดล้อม แต่ยังปรับปรุงคุณภาพด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว

ชุมชนท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งการจัดเตรียมข้อมูล ความรู้ การบริการ เครื่องอำนวยความสะดวกและผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างรายได้ สำหรับการอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรนอกเหนือไปจากผลประโยชน์ทางด้านสังคมและ วัฒนธรรม

5. ความพึงพอใจของผู้ใช้หรือผู้มาเยือน (User/Visitor Satisfaction) ความพึงพอใจ ของผู้มาเยือนที่ได้สัมผัสการท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการ ดำเนินการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแบบนี้ (Ecotourism Industry) ในระยะยาว สำหรับข้อมูลของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรจะถูกตั้งโดยกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะเจาะจงของการท่องเที่ยวแบบ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามความเหมาะสมที่ปรากฏอยู่ ประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรทำ เทียมหรือเกินกว่าความคาดหวังจริงๆ ของพวกเขา การบริการและสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า ควรเป็นรองการอนุรักษ์และปกป้องสิ่งที่พวกเขามาเยือน

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2540) ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ ทั้งในเชิงหลักสำคัญและลักษณะเฉพาะ ดังนี้

1. โดยนิยามและลักษณะเฉพาะของคำว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวธรรมชาติ (Nature Tourism) ซึ่งบรรดานักอนุรักษ์และนักท่องเที่ยวผู้สนใจ ได้ร่วมมือกันเพื่อรักษาคุณภาพของสภาพ แวดล้อม ขณะเดียวกันก็ช่วยปกป้องการท่องเที่ยว

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจุดประสงค์คือ มุ่งเน้นการยกระดับและรักษาระบบ ต่างๆ ของธรรมชาติผ่านทางกรท่องเที่ยว นับเป็นวิธีการร่วมสมัยซึ่งจำเป็นต่อการดำรงไว้ของ ระบบ

1.3 ในปัจจุบันคำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นั้นมีแนวโน้มถูกใช้กับแทบทุกสิ่งที เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและธรรมชาติโดยขาดการพิจารณา

1.4 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ กลยุทธ์การท่องเที่ยวแบบใหม่ ซึ่งทำให้ความก้าวหน้าด้านพัฒนาเกษตรธุรกิจสมดุลกัน และเป็นเหมือนดั่งพลังชนิดใหม่ ซึ่งสร้างผลประโยชน์ให้กับทั้งธรรมชาติและการพัฒนา

2. โดยหลักสำคัญและลักษณะเฉพาะ

สถาบันศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2540) ได้ให้คำจำกัดความลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับประสบการณ์ด้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 8 ข้อ ดังนี้

2.1 จะต้องสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก (A Positive Environmental Ethic) และได้รับความสนับสนุน

2.2 ไม่ทำลายทรัพยากร ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และบูรณภาพของแหล่งท่องเที่ยวต้องไม่ถูกกัดกร่อน

2.3 ใส่ใจคุณค่าภายในตามธรรมชาติมากกว่าสิ่งแปลกปลอมภายนอก

2.4 เป็นศูนย์กลางแห่งชีวิตในเชิงปรัชญามากกว่าศูนย์กลางแห่งมนุษย์ ดังนั้นกล่าวได้ว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะยอมรับธรรมชาติตามสภาวะของมัน มากกว่าการปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมอย่างมากมาย เพื่อความสุขสบายส่วนตัว

2.5 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีผลดีต่อทรัพยากร สภาพแวดล้อมต้องได้รับประโยชน์สุทธิจากกิจกรรม แม้ว่าจะมีผลพลอยได้อยู่บ่อยๆ จากผลประโยชน์ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือวิทยาศาสตร์

2.6 เป็นประสบการณ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

2.7 มีความคาดหวังกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยวัดจากการรู้คุณค่าและการศึกษาไม่ใช่จากการเสาะหาสิ่งเร้าใจ หรือการบรรลุผลทางกายภาพ องค์กรประกอบ

อย่างหลังเหล่านี้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวผจญภัย (Adventure Tourism) ซึ่งเป็นอีกแขนงหนึ่งของการท่องเที่ยวสภาพแวดล้อม (ป่า) ธรรมชาติ (Natural Environment (Wildland) Tourism)

2.8 ทั้งผู้นำทางและผู้ติดตามท่องเที่ยว จะเตรียมตัวอย่างมากสำหรับประสบการณ์ที่จะได้รับโดยเพิ่มมิตีความรับรู้ (เชิงข้อมูลข่าวสาร) และการเข้าถึง (ทางอารมณ์)

ศรีพร (2536) ได้ให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้

1. การกำหนดขอบเขตของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว (Zoning of The Various Activities) โดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย เช่น ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographical Information System – GIS)
2. การควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบนิเวศที่มีความเปราะบางทางธรรมชาติ (Fragile Ecosystem) โดยการนำแนวคิด “ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว” (Carrying Capacity) มาประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่
3. การจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งในแง่ของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการปฏิบัติตัวเพื่อเพิ่มคุณค่าให้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ควรเล่าประวัติย่อๆ ของชุมชน หรือแหล่งท่องเที่ยวก่อนการเดินทางไปถึง ตลอดจนลักษณะสำคัญของพื้นที่นั้นๆ หรืออาจจัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (Tourist Information Center) ในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ ซึ่งอาจมีทั้งสไลด์ วีดีโอ หรือแผ่นพับสำหรับนักท่องเที่ยว หรือโดยการฉายวีดิทัศน์บนเครื่องบิน
4. การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงเพิ่มขึ้น เพื่อช่วยลดความแออัดให้กับพื้นที่จังหวัดท่องเที่ยวหลัก
5. การนำกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจังสำหรับผู้กระทำการฝ่าฝืน เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การลักลอบเก็บหรือมีปะการัง และพันธุ์สัตว์น้ำหายากไว้ในครอบครอง การล่าสัตว์ในเขตหวงห้าม ฯลฯ

6. การควบคุมสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมรวมทั้งการควบคุมระบบกำจัดขยะและน้ำเสียจากสิ่งก่อสร้าง

ยวดี (2538) กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนและการกระจายรายได้

ขอบข่ายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้มีความสำคัญกับการอนุรักษ์เป็นด้านหลัก จึงมีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาจิตสำนึก (Awareness) และความเข้าใจ (Understanding) ของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ
2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพหรือคุณค่าสูงให้แก่นักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยว
3. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่
4. เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

สุดาพร (2538) ได้อธิบายองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการ คือ

1. Ecologically Sensitive หมายถึง จิตสำนึกหรือความรับผิดชอบต่อที่มีต่อระบบนิเวศ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพื้นที่ นักท่องเที่ยว และผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในส่วนต่างๆ เพราะฉะนั้นการจัดการ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” จึงต้องนำ

ส่วนประกอบ (Component) ในเรื่องความรับผิดชอบหรือจิตสำนึกเข้ามาผูกยึดติดกับแนวทางหรือวิธีการจัดการที่จะจัดทำขึ้น

2. Low Impact หมายถึง ผลกระทบน้อยหรือต่ำ ตรงกันข้ามกับการท่องเที่ยวแบบ Mass-tourism ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบค่อนข้างสูง เพราะฉะนั้นทำอย่างไรให้การบริหารและการจัดการ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” เกิดผลกระทบน้อยที่สุด ทั้งนี้หมายรวมถึงไม่ควรจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดใหญ่ถาวร หรือมีปริมาณค่อนข้างมาก แต่จะเน้นสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก มีความสะดวกสบายพอสมควร สอดคล้องผสมกลมกลืนไปกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. Educational หมายถึง จะต้องให้บริการข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าไปใช้ประโยชน์ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นควรต้องมีมากกว่าศูนย์บริการ ควรจะมีทางเดินเท้าที่เปิดโอกาสให้คนได้ออกไปสัมผัส เรียนรู้ธรรมชาติ มีเอกสารข้อมูลพกติดตัวไปเป็นคู่มือในการเดินทางศึกษาหาความรู้ เช่น คู่มือคู่มือ คูนก คู่มือพรรณพฤกษศาสตร์ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของธรรมชาติที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่นั้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมป่าไม้ หรืออุทยานแห่งชาติจะต้องเป็นผู้ดำเนินการให้ความรู้ การศึกษา โดยเฉพาะประเด็นที่สำคัญของระบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มีคุณภาพเรื่องนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะต้องมีการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ เฉพาะทางที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิเวศวิทยา ระบบนิเวศให้มากขึ้น

4. Local Benefit หมายถึง การกระจายรายได้ไปสู่คนท้องถิ่น คือเปิดโอกาสให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ให้บริการการท่องเที่ยวตั้งแต่ระบบที่พัก อาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จนกระทั่งการเป็นมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น ผู้นำทาง หรือผู้ให้บริการระหว่างที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ นอกจากนั้นคนท้องถิ่นจะต้องได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยวด้วย

สถาบันศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้กำหนดไว้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรูปแบบหรือส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และระบบนิเวศ มีการจัดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม มีการให้ความรู้แก่ผู้ท่องเที่ยว และเปิดโอกาสให้กับ

ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเน้นที่การศึกษาธรรมชาติ และระบบนิเวศโดยมีส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติหรือระบบนิเวศนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงยังมีสัดส่วนไม่มากนักในกระบวนการท่องเที่ยว

จากการศึกษาทบทวนความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากหลายๆ แหล่งข้อมูลดังกล่าว รวมทั้งได้ระดมความคิดเห็นในประเทศและการดำเนินงานต่างประเทศ และจากการประชุมผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้อง สถาบันศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้ข้อสรุปคำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน จากคำจำกัดความดังกล่าวสามารถอธิบายในแต่ละข้อความได้ โดยพิจารณาความสมบูรณ์ขององค์ประกอบจากลักษณะพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

อะไร (What)

1. การท่องเที่ยว กระบวนการท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง การท่องเที่ยวจึงเป็นกระบวนการที่ตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายทางสังคมและเศรษฐกิจในกิจกรรมนี้

2. มีความรับผิดชอบ เป็นการขยายกระบวนการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมถึงรูปแบบการท่องเที่ยวและพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสังคมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว บริการการท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

ที่ไหน (Where)

1. แหล่งธรรมชาติ หมายถึง Natural Attraction ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมาย (Destination) ของการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติ หรือองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย จุดเน้นของการท่องเที่ยวคือ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในแหล่งธรรมชาติ (Biodiversity) ที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยว แหล่งธรรมชาตินี้อาจไม่จำกัดหรือจำเป็นต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามที่กำหนดไว้ก็ได้ หากมีการท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่ใดๆ สามารถจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้

2. ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เอกลักษณ์ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบของแหล่งที่เป็นจุดหมายการท่องเที่ยว เอกลักษณ์ที่มีความหมายกว้างๆ ที่เป็น (Identity) หรือ เฉพาะเจาะจงที่เป็นลักษณะจริงแท้ ณ ที่นั้น (Authentic) หรือเกิดขึ้นเฉพาะถิ่น (Endemic) หรือไม่เหมือนใคร (Unique) ทั้งนี้มุ่งเน้นที่ระบบนิเวศ (Ecosystem) ของพื้นที่นั้นๆ เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นนี้ นอกจากเป็นสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องเป็นไปตามธรรมชาติ

3. แหล่งวัฒนธรรม

3.1 เป็นการมุ่งเน้นจุดหมายของการท่องเที่ยว (Destination) ที่เป็นแหล่งธรรมชาติ รวมถึงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น หรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน วัฒนธรรมในที่นี้หมายถึงรวมถึงผลผลิตของมนุษย์อื่นๆ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณคดีในสถานที่นั้นๆ

3.2 แหล่งวัฒนธรรมโดยทั่วไป เป็นผลผลิตของความเจริญของมนุษย์ เป็นวิถีชีวิตที่พัฒนาจากลักษณะส่วนบุคคล จนเป็นสังคมคัดแปลง เปลี่ยนแปลงธรรมชาติ เป็นกระบวนการพัฒนาของมนุษย์ที่ยากจะหยุดยั้งได้ ความแตกต่างของวัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว

4. ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ

4.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้จำกัดแหล่งวัฒนธรรมเฉพาะที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือมีวิถีตามธรรมชาติ เป็นวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ภายใต้หรือเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเป็นสำคัญ

4.2 แหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น กับแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศจึงกล่าวได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีรากฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-Based)

มีวิธีการอย่างไร (How)

1. โดยมีกระบวนการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ขาดไม่ได้ของการท่องเที่ยวประเภทนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) จะเกิดขึ้นในทุกขณะทุกขั้นตอนของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งจะทำให้มีการส่งเสริมประสบการณ์ที่ดีและมากขึ้นตามลำดับ

2. ร่วมกันในหมู่ผู้เกี่ยวข้อง การเรียนรู้ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร แหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และราษฎรท้องถิ่น

3. ภายใต้การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องมีการจัดการที่ดีตามหลักวิชาการ ต้องมีการเตรียมการวางแผนพัฒนาและปฏิบัติการอย่างถูกต้อง

4. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว จะต้องได้รับการจัดการเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทั้งต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่และสิ่งแวดล้อมโดยรวม สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึงสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรของแหล่งธรรมชาติและ/หรือวัฒนธรรมที่มีอยู่

5. การท่องเที่ยว หมายถึงการจัดการการท่องเที่ยว ที่ครอบคลุมทั้งด้านการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวการบริการด้านการตลาดที่ถูกต้องเหมาะสม

6. อย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น

6.1 การจัดการที่มีลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วม (Involvement, Participation, Partnership) ท้องถิ่นในที่นี้อาจหมายถึงชุมชน (Community) หรือราษฎร (People, Local People) หรือรัฐบาลท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) ก็ได้ ทั้งนี้ควรเป็นท้องถิ่นที่เป็นของราษฎรอย่างแท้จริง ราษฎรส่วนใหญ่เป็นผู้กำกับองค์กรอย่างเป็นประชาธิปไตย

6.2 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีสิทธิในการควบคุม ดูแลกระบวนการท่องเที่ยวโดยมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นการสำรวจ วางแผน จัดการ ดำเนินการ ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดรายได้หรือผลประโยชน์แก่ท้องถิ่นแล้ว ยังชี้ถึงความสำคัญของท้องถิ่น และเป็นกระบวนการเรียนรู้สู่การพัฒนาความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชนอีกด้วย

6.3 ท้องถิ่นในการพัฒนาเชิงนิเวศจะให้ความสำคัญและเน้นราษฎรในพื้นที่ (Ecosystem People) เป็นหลัก ส่วนราษฎรที่อยู่โดยรวม (Biosphere) มีความสำคัญและควรได้รับการจัดให้มีส่วนร่วมเช่นกัน

มีจุดประสงค์ใด (For What)

1. เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึก เป็นการระบุดึงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว หรือกระบวนการเรียนรู้ วิธีการจัดการที่ต้องมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดจิตสำนึกอย่างแท้จริง ไม่เพียงแต่มีความเข้าใจเท่านั้นแต่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติโดยอัตโนมัติ

2. ต่อการรักษาระบบนิเวศ จิตได้สำนึกที่ได้ จะนำไปเพื่อให้เกิดการรักษาระบบนิเวศของแหล่งไว้ไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนไป โดยให้คงสภาพการปฏิสัมพันธ์อย่างสมดุลไว้ให้นานที่สุด

3. อย่างยั่งยืน โดยจะส่งผลต่อเนื่องถึงการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งจะเกิดขึ้นในความยั่งยืนของทุกองค์ประกอบ อันอยู่ในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

3.4 หลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วรรณพร (2540) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้ คือ

1) เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะป็นน้ำเสีย ขยะตลอดจนการคมนาคม

2) ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวแก่ทรัพยากรชุมชนในท้องถิ่นและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเองส่วนหนึ่งของรายได้ควรย้อนไปสู่การอนุรักษ์

3) การเสริมสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว เป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สภาพสังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมชุมชนในที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

4) ในการสร้างหรือการจัดการใดๆ ควรยอมรับในข้อจำกัดของสภาพแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะที่เป็นอยู่ หากมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงควรเป็นไปเพื่อให้ทัศนียภาพของท้องถิ่นดีขึ้น ตลอดจนการลงทุนด้านการท่องเที่ยวก็เป็นไปเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น ไม่พึ่งพาการลงทุนของต่างชาติ ซึ่งเป็นการลดการไหลออกของรายได้ไปยังต่างประเทศ

5) ในการวางแผน ตัดสินใจ และดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุม ควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุด มิใช่เป็นเพียงเป้าหมายของการท่องเที่ยว และให้บุคคลภายนอกมาคิดและตัดสินใจแต่เพียงฝ่ายเดียว เพราะจะไม่เป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

6) ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญ ในการอนุรักษ์การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพยั่งยืนหรือไม่เพียงใด การทำธุรกิจโดยมุ่งกำไรสูงสุดในระยะสั้นเป็นการทรมานตัวเองอย่างไรก็ตาม บริษัทนำเที่ยวก็สามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้ยาวนาน ถ้ามีการจัดทำธุรกิจที่ถูกต้องเหมาะสม นับตั้งแต่การใช้วัสดุที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ การมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ในระบบนิเวศ และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริง การให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายปลายทางก่อนที่จะไปถึง ทั้งในรูปของภาพยนตร์ในเครื่องบิน เทปบันทึกเสียง และเอกสารเผยแพร่

7) มีการจัดการและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและไม่เกินความสามารถของชุมชนในท้องถิ่น และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ อีกทั้งมีนักท่องเที่ยวสม่ำเสมอตลอดทั้งปี ไม่ใช่มีเฉพาะช่วงฤดูกาล เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมนี้

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของราษฎร

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม
2. ลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม
3. รูปแบบการมีส่วนร่วม
4. เครื่องชี้วัดการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับทุกขั้นตอน ของการพัฒนาชุมชน ซึ่งหมายถึงว่าราษฎรต้องเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนี้ คือ การศึกษา การวางแผนการดำเนินการและการจัดการ การติดตามและประเมินผล การกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมการมีส่วนร่วมของราษฎรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มนั้นเกิดขึ้นในสามระดับคือ ระดับแรกเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องด้วยการให้อย่างเดียว ระดับที่สูงขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง คือ การเริ่มรวมตัวเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันและการมีส่วนร่วมในระดับสูงสุดนั้น คือ การที่ราษฎรตระหนักแน่ชัดว่าเขาต้องเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขาได้ (พัชรี และสติเฟเฟน, 2534)

นิรันดร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group SITUATION) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วยสรุปได้ว่าเป็นการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ซึ่งมีใช่เป็นเพียงแต่การเป็นส่วนหนึ่ง (Belonging) ของชุมชนนั้นเท่านั้น หรือการมีส่วนร่วมอาจหมายถึง การทำงานร่วมกันกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ (ความร่วมมือ ร่วมใจ) โดยการกระทำดังกล่าวใช้ห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือ ถูกจังหวะและเหมาะสม (การประสานงาน) กับทั้งกระทำงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพัน ให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือไว้ใจได้ (ความรับผิดชอบ) ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอีกด้วย

ขวัญชัย (2532) ได้อ้างถึง Alastair ซึ่งได้ให้คำจำกัดความว่า การมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 3 มิติ มิติที่หนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรทำหรือทำอย่างไร มิติที่สองคือการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ มิติที่สาม คือ การมีส่วนร่วมให้การแข่งขันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กุนจันทร์ (2535) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคลที่ดี กลุ่มคนหรือองค์กรราชการได้อาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินโครงการ การแบ่งปันผลประโยชน์ และการประเมินผลโครงการพัฒนาด้วยความสมัครใจ โดยปราศจากข้อกำหนดที่มาจากบุคคลภายนอก และเป็นไปเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของสมาชิกในชุมชน รวมทั้งมีอำนาจอิสระในการแข่งขันผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาให้กับสมาชิกด้วยความพึงพอใจ และผู้เข้ามามีส่วนร่วมมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ ด้วย

เกียรติศักดิ์ (2536) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของราชการ หมายถึง การร่วมคิด แก้ไขปัญหา การดำเนินการ และกิจกรรมในชุมชน ร่วมวางแผน วางโครงการ ร่วมปฏิบัติงานในรูปแบบของการเสียสละแรงงาน การบริจาคเงิน วัสดุสิ่งของ และร่วมติดตามผลงาน บำรุงรักษาสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน ทั้งการแสดงออกในการมีส่วนร่วม อาจเป็นการแสดงออกของบุคคลโดยตรง โดยผ่านองค์กรราชการในชุมชนนั้นๆ เอง

2. ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ (2527) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมของราชการในการพัฒนาชนบท ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดจน ความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสรรสร้างสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

3. ร่วมวางนโยบายหรือวางแผนหรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัด และแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน

4. ร่วมตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเอง

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล ร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ โดยเอกชน และรัฐบาล ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

วิไลพร (2534) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดเป็น กรอบในการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา

2. การมีส่วนร่วมวางแผน

3. การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน

4. การมีส่วนร่วมติดตามผลงาน

5. การมีส่วนร่วมบำรุงรักษา

ปกรณ (2530) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของราษฎร คือ การที่ราษฎรจะ เข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมมีผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ 4 ลักษณะ คือ

1. เป็นผู้มึบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าอะไรคือ ความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชุมชน
2. เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนองตอบความจำเป็นพื้นฐาน
3. เป็นผู้มึบทบาทในการปรับปรุง วิธีการกระจายสินค้าและบริการให้สมบูรณ์ขึ้น
4. เป็นผู้ได้รับความพึงพอใจ และเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เนื่อง

การมีส่วนร่วมของราษฎรเป็นแนวทางและจุดหมายปลายทางโดยตัวของมันเองในแง่ที่ว่า ราษฎรทุกคนต่างมีจิตปรารถนาและเกิดความรู้สึกพึงพอใจอย่างลึกถ้ำในการที่ได้เข้ามามึบทบาทในการตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติงานที่เกื้อหนุนต่อการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตน

3. รูปแบบการมีส่วนร่วม

สมศักดิ์ (2532) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของราษฎร ซึ่งจะต้องมีทุกขั้นตอนดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการลงมือทำเอง
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ซึ่งทุกขั้นตอนนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ

สุวรรณ (2536) ได้สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมของราษฎร ดังนี้

1. ประชุมวางแผนดำเนินการและตัดสินใจในโครงการ
 2. ปฏิบัติตามแผนด้วยการลงมือกระทำ
 3. แบ่งปันผลประโยชน์จากการพัฒนา
 4. ประเมินผลแผนงานที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
4. เครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วม

Chapin (1977) ได้เสนอเครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรทางสังคมโดยได้กำหนดระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสมาชิกในองค์การ ดังนี้

1. การมีความสนใจในกิจกรรมและการเข้าร่วมประชุม
2. การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ
3. การเป็นสมาชิกและกรรมการ
4. การเป็นเจ้าของหน้าที่

ทั้งนี้จะดูลักษณะต่างๆ ที่แสดงออก คือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การบริจาคเงินทอง วัสดุสิ่งของ การเสียสละเวลา แรงงาน การเป็นสมาชิกของคณะกรรมการ และเป็นผู้ดำเนินการในกิจกรรมนั้น โดยตรง

5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของราษฎรในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเปิดโอกาสให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยแนวคิดพื้นฐานซึ่ง ไพรัตน์ (2527) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม

ว่าหมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ราษฎรในชุมชนทั้งในรูปของบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัคร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกันที่เกี่ยวข้องกับในเรื่องต่อไปนี ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ คือ

5.1 ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดจนความต้องการของชุมชน

5.2 ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

5.3 ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไข ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน

5.4 ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5.5 ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.6 ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง และของหน่วยงาน

5.7 ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

5.8 ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

นอกจากนี้ เจิมศักดิ์ (2527) ได้แบ่งขั้นตอนที่ราษฎรควรมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

อำนาจ (2526) ได้ให้ข้อควรพิจารณาถึงการที่คนเรามีความปรารถนาที่จะร่วมมือกันทำงานต่าง ๆ นั้น ก็เนื่องมาจากสาเหตุที่สำคัญ ดังนี้

1. มีความต้องการที่จะได้ร่วมทำตามกลุ่ม หรือหมู่พวก

2. มีความต้องการที่จะเป็นผู้มีความสำคัญ

3. มีความต้องการที่จะได้รับผลประโยชน์

4. มีความต้องการที่จะทดลองกระทำ

5. มีความต้องการที่จะแก้ตัว หรือต้องการที่จะทดแทนความผิดพลาดที่เคยทำมาในอดีต

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า “แนวความคิดของการมีส่วนร่วมเน้นการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นเป็นหลัก โดยได้รวมถึงการมีส่วนร่วมกับทุกองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีเป้าหมายและทิศทางเดียวกัน การมีส่วนร่วมของราษฎรเป็นประเด็นปัญหาใหญ่ที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ง่ายนักในภาวะสังคมปัจจุบัน ปัจจุบันการมีส่วนร่วมยังอยู่ในวงจำกัด และขาดความสมดุล เช่น ความร่วมมือระหว่างอุทยานแห่งชาติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์การร่วมมือระหว่างราษฎรในพื้นที่กับผู้ควบคุมดูแลทรัพยากรและการประสานงานระหว่างผู้ประกอบการกับส่วนราชการ เป็นต้น รูปแบบการมีส่วนร่วมของราษฎร ยังคงเป็นลักษณะของการมีกิจกรรมที่มีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวเป็นการค้าขายในธุรกิจการท่องเที่ยวมากกว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว มีเพียง

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นบางแห่งเท่านั้นที่มีโอกาสในการจัดการในบางพื้นที่ราษฎรได้จัดตั้งกลุ่ม และดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเอง โดยเสนอการเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรกรรมของชุมชนและพื้นที่อนุรักษ์ใกล้เคียง”

นโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อรักษาระบบนิเวศ ทับทิม (2541) ได้เสนอเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาไว้ ดังนี้

นโยบายด้านการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่น

1. พัฒนาแบบแผนการมีส่วนร่วมของราษฎรในท้องถิ่น ตลอดจนถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น เอกชนและราษฎรทั่วไปในด้านการลงทุน การผลิตสินค้าและบริการ ทั้งนี้ ต้องมีความเสมอภาค เป็นธรรมในกรอบที่เหมาะสม สอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

2. สนับสนุนการจัดตั้งขบวนการร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในรูปขององค์กรหรือคณะกรรมการระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น โดยมีเครือข่ายครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนและทุกระดับ โดยให้องค์กรมีขอบเขตความสามารถในการตัดสินใจและดำเนินการอย่างอิสระ ภายใต้กรอบที่ตอบสนองความจำเป็นในการจัดการแต่ละระดับ

3. เปิดโอกาสให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ และติดตามประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งปรับทัศนคติและปรับปรุงขีดความสามารถของหน่วยงานของรัฐให้สามารถร่วมมือและเกื้อหนุนการมีส่วนร่วมของราษฎรมากขึ้น

4. ส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรราษฎร ทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล

5. พัฒนากฎหมายและระบบงบประมาณของภาครัฐ ให้สามารถส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการประสานงานความร่วมมือของหน่วยงานปฏิบัติทุกระดับกับราษฎรท้องถิ่น ตลอดจนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการให้ชุมชนมีโอกาสควบคุม กำกับ ดูแล และจัดการทรัพยากรด้วยตนเอง

6. สนับสนุนพัฒนาศักยภาพของคน โดยการเพิ่มความรู้และทักษะในด้านการจัดการ พัฒนาการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับชุมชนให้กว้างขวางมากขึ้น

7. สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ ในด้านการจัดการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีอิสระและสามารถจัดเก็บรายได้เพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟูการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง โดยให้มีการพัฒนาทักษะการจัดการที่ถูกต้อง

8. สนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทางสังคม ให้มีโอกาสในการเข้าช่วยเหลือและยกระดับการมีส่วนร่วมตลอดจนการจัดตั้งองค์กรชุมชนของราษฎรอย่างสร้างสรรค์

5. แนวคิดการประเมิน

เจริญยศ (2541) ชี้ว่า การประเมินเป็นกระบวนการในการรวบรวม ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับโครงการ/กิจกรรมและเปลี่ยนสภาพข้อมูลให้เป็นข่าวสารสำหรับการ ตัดสินใจ

เจริญยศ (2541) อธิบายว่า การประเมินเป็นกิจกรรมที่ใช้เพียงการชักชวนให้เห็นด้วยเท่านั้น

การศึกษาเพื่อประเมินผล เป็นกระบวนการในการประยุกต์ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อสังสมหลักฐานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และเชื่อถือได้ เกี่ยวกับผลลัพธ์ทั้งที่คาดหวังไว้ และไม่ได้คาดหวังไว้ของกิจกรรมที่สนใจ โดยเฉพาะเพื่อให้ทราบว่าผลดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไรและเกิดขึ้น มากน้อยเพียงไร (เจริญยศ,2541)

ผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

มานพ (2533) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาในอุทยานแห่งชาติจะเป็นเพศชายที่มีอายุในช่วงวัยรุ่นถึงวัยกลางคน โดยมีความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับดี และส่วนใหญ่เห็นว่าอุทยานแห่งชาติควรมีรูปแบบเป็นธรรมชาติมากที่สุด การพัฒนาใดๆ จะต้องไม่มากเกินไป สำหรับการสื่อความหมายที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติมาก คือ การนำชมธรรมชาติเป็นกลุ่ม สไลด์ประกอบคำบรรยาย รายการ วิดีทัศน์ ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ

ชลพรรณ (2534) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของมัคคุเทศก์ พบว่า มัคคุเทศก์ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม งานเทศกาล ขนบธรรมเนียม ประเพณี และสิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความตระหนักในบทบาทของมัคคุเทศก์อยู่ในระดับสูง มัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากจะมีความตระหนักในการอนุรักษ์มากขึ้นตามไปด้วย จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ทราบว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของมัคคุเทศก์

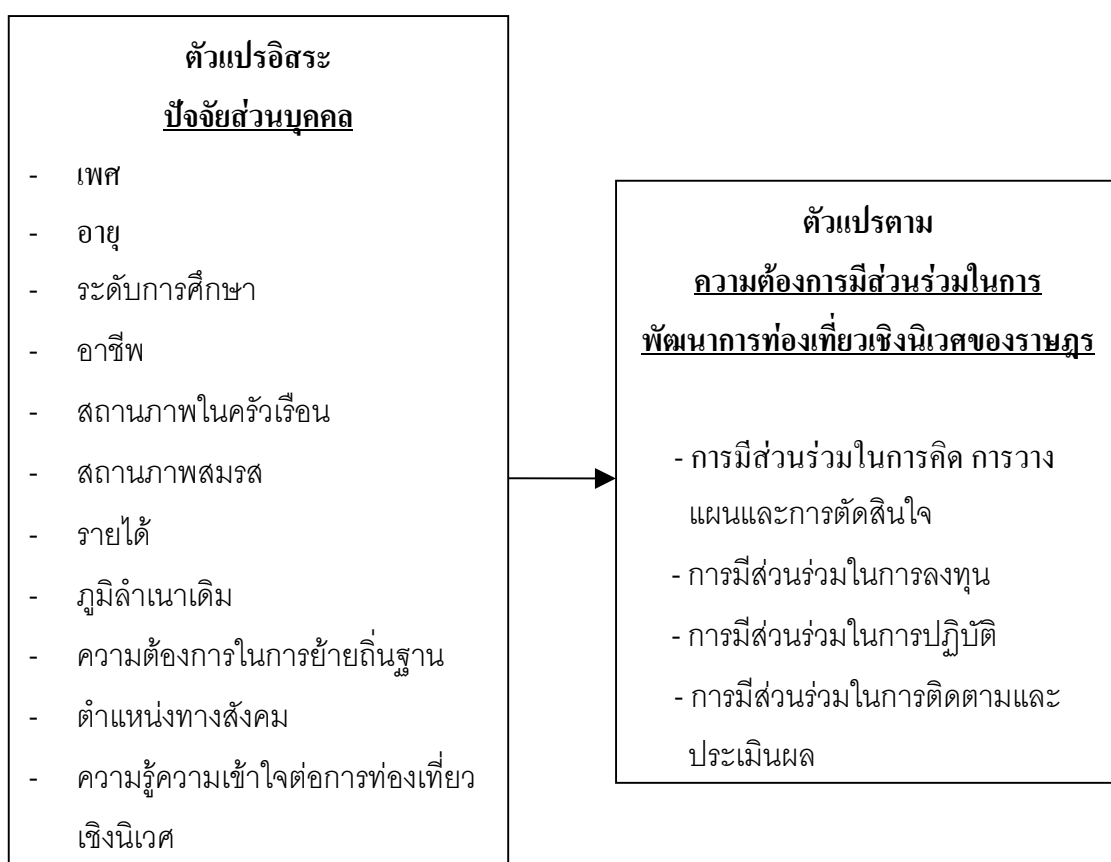
ทับทิม (2541) ได้ศึกษาศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของราษฎรในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว พบว่า อาชีพของราษฎรที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อสภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่พึงปรารถนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้านการเป็นสมาชิกองค์กรทางสังคมและภูมิภานาที่แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อสภาพของแหล่งท่องเที่ยว ที่พึงปรารถนา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความต้องการมีส่วนร่วมของราษฎรในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ความตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการศึกษานี้ทำให้ทราบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของราษฎรในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

วีระชัย (2542) ได้ศึกษาศึกษาเรื่อง ความต้องการและความพร้อมของราษฎรท้องถิ่นในการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน พบว่า ราษฎรท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความต้องการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติไม่ต้องการให้บริการด้านพาหนะรับ-ส่งนักท่องเที่ยว ไม่ต้องการให้บริการที่พักนักท่องเที่ยว ไม่ต้องการจัดบริการขายอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว มีความรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขาดความรู้ด้านสถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ขาดความพร้อมด้านเงินทุนและทรัพยากรที่ใช้ประกอบการให้บริการด้านท่องเที่ยว และไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า ความต้องการและความพร้อมของราษฎรท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งทางด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีความต้องการแตกต่างกันตามกิจกรรม

สุชาดา (2542) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อวิทยุมากที่สุด มีความรู้และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ ผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันมากในเรื่องของความคิด จะมีความละเอียดรอบคอบมากกว่าเพศชาย ทำให้เมื่อกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะพิจารณาในรายละเอียดต่างๆ ได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย และนักศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน คือ นักศึกษาเพศหญิงได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่นำไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้มากกว่านักศึกษาเพศชาย นอกจากนี้พบว่า ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากเท่าไร ก็จะมีผลทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้นเท่านั้น

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษาในครั้งนี้ได้มีกรอบแนวคิดในการศึกษา มีตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยอื่นๆ และตัวแปรตาม คือ ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอ่างแม่ทะของราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง ดังภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอ่างแม่ทะของราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง

จากกรอบแนวคิดในการศึกษา สามารถอธิบายได้ว่า ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร ตามขั้นตอน การมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ตัดสินใจ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการลงทุน/รับผลประโยชน์ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ภูมิลำเนาเดิม ตำแหน่งในสังคม และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมมติฐานการศึกษา

1. เพศแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน
2. อายุแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน
4. อาชีพแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน
5. สถานภาพในครัวเรือนแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน
6. สถานภาพสมรสแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน
7. รายได้แตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน
8. ภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน

9. ความต้องการในการย้ายถิ่นฐานแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน
10. ตำแหน่งทางสังคมแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน
11. ความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. แบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติและประโยชน์ที่ราษฎรได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร จำนวน 20 ข้อ รวม 4 ตอน คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและการตัดสินใจ ต้องการมีส่วนร่วมในการลงทุน ต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ซึ่งผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถาม โดยประยุกต์ใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. เครื่องคอมพิวเตอร์

วิธีการ

1. สร้างแบบสอบถามจากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการสำรวจพื้นที่ศึกษาสร้างกรอบแนวความคิดและขอบเขตการศึกษา

2. การสุ่มตัวอย่าง ประชากรเป้าหมายสำหรับการศึกษาครั้งนี้ คือ ราษฎรในท้องที่หมู่ที่ 4 บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 326 ครัวเรือน (สถิติจังหวัดลำปาง, 2546) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสุ่มเลือกครัวเรือนตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของราษฎรทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเหมาะสมหาได้จากการใช้สูตร Yamane (1973) โดยกำหนดให้ค่าระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 95% (ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05) จากสูตร Yamane

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

N = จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในพื้นที่ที่มีจำนวนเท่ากับ 326 ครัวเรือน

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ 179 ครัวเรือน จากนั้นทำการสุ่มเลือกครัวเรือนตัวอย่างที่จะทำการศึกษาได้โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ

3. การทดสอบแบบสอบถาม เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปทดสอบความเที่ยงตรงโดยนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างในชุมชนที่มีสภาพคล้ายคลึงกับชุมชนที่ผู้ศึกษาศึกษา จำนวน 30 ราย จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Coefficient of Alpha ถ้าค่าสัมประสิทธิ์ Alpha ที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำคือ 0.65 ก็จะต้องนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำกลับไปทดสอบอีกจนกว่าจะผ่านเกณฑ์มาตรฐานจึงจะสามารถใช้ในการศึกษาต่อไปได้ จากการทดสอบแบบสอบถามที่จะใช้กับการศึกษาครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้เท่ากับ 0.97 ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติและประโยชน์ที่ราษฎรได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้เท่ากับ 0.96 ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการ

ห้องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้เท่ากับ 0.98 และในภาพรวมของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha เท่ากับ 0.84

4. การเก็บข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามถามหัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างโดยผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด แล้วลงรหัส

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการศึกษาทางสังคมศาสตร์ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาในรูปการแจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงพรรณนา

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาในรูปของค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการทดสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่าง นำมาคำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการใช้สถิติเชิงพรรณนา

5.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร ซึ่งรวมเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ การคิดวางแผนและตัดสินใจ การลงทุน การปฏิบัติ การติดตามประเมินผล และการรับผลประโยชน์ ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาในรูปของค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. การทดสอบสมมุติฐานความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร ตามตัวแปรอิสระที่ศึกษา ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของราษฎรกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยทาง

เศรษฐกิจของราษฎรกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎรระหว่างราษฎรที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน ใช้วิธีการวิเคราะห์ ANOVA (One-way Analysis of Variance) ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

6.2 หากความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาในครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมการคำนวณสำเร็จรูป ช่วยในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

7.1 การให้ค่าคะแนนตัวแปร เพื่อให้ตัวแปรทุก ๆ ตัวที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลมานั้นสามารถนำเข้าสู่สมการเพื่อทดสอบสมมติฐานได้ จึงจำเป็นต้องกำหนดค่าคะแนนของตัวแปร เพื่อนำไปใช้ในสูตรการคำนวณตามการวิเคราะห์

7.1.1 การวัดความรู้ของกลุ่มตัวอย่างมีการตั้งคำถามวัดความรู้ โดยในแต่ละข้อจะมีการกำหนดคำตอบที่ถูกต้องไว้ล่วงหน้าแล้ว และมีการให้ค่าคะแนนดังนี้

ตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ตอบผิด ให้ 0 คะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ได้แบ่งระดับความรู้และความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง เป็น 3 ระดับ โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{1 - 0}{3} = 0.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ก) ระดับความรู้น้อย หมายถึง กลุ่มตัวอย่างรู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มากนัก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0 – 0.33

ข) ระดับความรู้ปานกลาง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างรู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพอสมควร โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.34 – 0.67

ค) ระดับความรู้มาก หมายถึง กลุ่มตัวอย่างรู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นอย่างดี โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 0.68 - 1

7.1.2 การวัดทัศนคติและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของกลุ่มตัวอย่าง มีการตั้งคำถามวัดทัศนคติและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยในแต่ละข้อจะมีการกำหนดคำตอบที่ถูกต้องไว้ล่วงหน้าแล้ว และมีการให้ค่าคะแนนดังนี้

<u>ทัศนคติและความต้องการ</u>	<u>ระดับคะแนน</u>
เห็นด้วย	3
ไม่แน่ใจ	2
ไม่เห็นด้วย	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ได้แบ่งระดับทัศนคติและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่าง เป็น 3 ระดับ โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{3 - 1}{3} = 0.67$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ก) ระดับความรู้น้อย หมายถึง กลุ่มตัวอย่างรู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มากนัก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0 – 0.33

ข) ระดับความรู้ปานกลาง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างรู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพอสมควร โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.34 – 0.67

ค) ระดับความรู้มาก หมายถึง กลุ่มตัวอย่างรู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นอย่างดี โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 0.68 - 1

7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ในการประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมการคำนวณสำเร็จรูป เพื่อประมวลค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

7.2.1 ค่าสถิติร้อยละ (percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะข้อมูลทั่วไปของราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

7.2.2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อใช้วิเคราะห์ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

7.2.3 F – test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ ตำแหน่งในสังคม สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

7.2.4 t-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีตัวแปร 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ สถานภาพในครัวเรือน ภูมิลำเนา สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

7.2.5 หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้การวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลและวิจารณ์

ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ และตำแหน่งในสังคม ปราบภูรายละเอียดดังตารางที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.0 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.0

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.13 รองลงมาคือระหว่าง 35-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.87 อายุระหว่าง 51-66 ปี ร้อยละ 18.44 และอายุระหว่าง 67-79 ปี ร้อยละ 0.56

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.9 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 28.5 และระดับอุดมศึกษาน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 3.4

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 36.9 รองลงมาคือ อาชีพนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และรับราชการน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 3.4

สถานภาพในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพในครัวเรือน เป็นผู้อาศัย คิดเป็นร้อยละ 63.7 และเป็นหัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.3

สถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาคือ สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 34.1 น้อยสุดมีสถานภาพเป็นม่าย คิดเป็นร้อยละ 3.9

รายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 0 – 7,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 86.6 รองลงมาคือมีรายได้ ระหว่าง 7,001 – 14,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 10.6 รายได้ ระหว่าง 14,001 – 21,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 2.2 และมีรายได้ระหว่าง 28,000 – 35,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 0.6

ภูมิลำเนาเดิม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 77.1 และอพยพมาจาก ที่อื่น คิดเป็นร้อยละ 22.9

ความต้องการในการย้ายถิ่นฐาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้ายออกจากพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 88.8 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 6.7 และต้องการย้ายออกพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 4.5

ตำแหน่งทางสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นลูกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 89.4 และน้อยสุดเป็นกำนัน คิดเป็นร้อยละ 0.6

ตารางที่ 1 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	รวม		สูงสุด	ต่ำสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	มัชฌิมเลขคณิต
	จำนวน	ร้อยละ				
1. เพศ						
ชาย	102	57.0				
หญิง	77	43.0				
2. อายุ						
19 - 34 ปี	79	44.13	79	19	12.65	33
35 - 50 ปี	66	36.87				
51 - 66 ปี	33	18.44				
67 - 79 ปี	1	0.56				
3. ระดับการศึกษา						
ไม่จบประถมศึกษา	17	9.5				
ประถมศึกษา	66	36.9				
มัธยมศึกษา	51	28.5				
อนุปริญญา/อาชีวศึกษา	31	17.3				
สูงกว่าอนุปริญญา	14	7.8				
4. อาชีพ						
รับราชการ	6	3.4				
ค้าขาย	19	10.6				
พนักงานบริษัทเอกชน	11	6.1				
นักเรียน	33	18.4				
เกษตรกร	23	12.8				
รับจ้าง	66	36.9				
อื่นๆ	21	11.7				
5. สถานภาพในครัวเรือน						
หัวหน้าครัวเรือน	65	36.3				
ผู้อยู่อาศัย	114	63.7				

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	รวม		สูงสุด	ต่ำสุด	ส่วนเบี่ยง เบนมาตร ฐาน	มัชฌิม เลข คณิต
	จำนวน	ร้อยละ				
6. สถานภาพสมรส						
โสด	61	34.1				
สมรส	103	57.5				
หย่า	8	4.5				
ม่าย	7	3.9				
7. รายได้ บาท/เดือน						
น้อยกว่า 3,000 บาท	77	43.0	35,000	0	5610.65	4995
3,000 – 5,000 บาท	57	31.8				
5,001 – 7,000 บาท	21	11.7				
7,001 – 9,000 บาท	10	5.6				
มากกว่า 9,000 บาท	14	7.8				
8. ภูมิลำเนาเดิม						
เกิดในพื้นที่	138	77.1				
อพยพมาจากที่อื่น	41	22.9				
9. ความต้องการในการย้ายถิ่น						
ต้องการ	8	4.5				
ไม่ต้องการ	159	88.8				
ไม่แน่ใจ	12	6.7				
10. ตำแหน่งทางสังคม						
ผู้ใหญ่บ้าน	3	1.7				
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	2	1.1				
กำนัน	1	0.6				
สมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล	13	7.3				
สมาชิกในหมู่บ้าน	160	89.4				

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยภาพรวมแล้ว พบว่าระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการใช้คำถามทดสอบจำนวน 10 ข้อ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากจำนวนทั้ง 10 ข้อ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก โดยระดับความรู้ที่อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับคะแนนเท่ากับ 0.88 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีคนตอบถูกมากที่สุดคือข้อที่ 9 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว คือ เท่ากับ 92.18 เปอร์เซนต์ คนตอบถูกน้อยที่สุดคือข้อที่ 5 ขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง สภาวะสูงสุดที่สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติรองรับการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นได้โดยไม่มีผลกระทบ มีค่าเท่ากับ 78.77 เปอร์เซนต์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 3 แยกอธิบายได้ดังนี้

โดยภาพรวมแล้ว พบว่าระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการใช้คำถามทดสอบจำนวน 20 ข้อ โดยแยกเป็น 4 ด้าน ในด้านการมีส่วนร่วมในการคิดการวางแผนและการตัดสินใจ ในข้อที่ 2 การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.843 ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุน ข้อที่ 6 ชุมชนควรได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.888 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในข้อที่ 11 แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมาจัดทำเป็นรายละเอียดโครงการ ลำดับความสำคัญก่อน – หลังมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.888 และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ในข้อที่ 16 การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานจำเป็นต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.905 ทุกด้านกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการมีส่วนร่วมในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการมีส่วนร่วมในทุกด้านของความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 2 ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	มัชฌิมเลข คณิต	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน	(n = 179)
					ระดับ คะแนน
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อมและช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	164 (91.62)	15 (8.38)	0.927	0.260	มาก
2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติซึ่งมีความหลากหลายนับตั้งแต่ระบบนิเวศป่าเขา ชายฝั่ง และหมู่เกาะ	164 (91.62)	15 (8.38)	0.916	0.277	มาก
3. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กระบวนการของการทำงานและการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเชิงระบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	155 (86.59)	24 (13.41)	0.866	0.341	มาก
4. ชุมชนท้องถิ่นจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างแท้จริง	161 (89.94)	18 (10.06)	0.899	0.301	มาก
5. ซีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง สภาวะสูงสุดที่สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติรองรับการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นได้โดยไม่มีผลกระทบกระเทือน	141 (78.77)	38 (21.23)	0.787	0.410	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	มัชฌิมเลข คณิต	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน	(n = 179)
					ระดับ คะแนน
6. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่นมีเป้าหมายสำคัญเพื่อดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เอื้อประโยชน์แก่ราษฎรท้องถิ่นและราษฎรในประเทศอย่างยั่งยืน	152 (84.92)	27 (15.08)	0.849	0.359	มาก
7. การวางแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตั้งแต่กำหนดประเด็นปัญหา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชนตลาดและทรัพยากรการท่องเที่ยว	154 (86.03)	25 (13.97)	0.860	0.347	มาก
8. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	161 (89.94)	18 (10.06)	0.899	0.301	มาก
9. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว	165 (92.18)	14 (7.82)	0.921	0.269	มาก
10. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีเป้าหมายต้องการให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีส่วนร่วมมากที่สุด	150 (83.80)	29 (16.20)	0.838	0.369	มาก
รวม			0.88		มาก

ตารางที่ 3 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อความ	ความคิดเห็น			มัชฌิม เลข คณิต	ส่วนเบี่ยง เบนมาตร ฐาน	การมีส่วน ร่วม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย			
	(3)	(2)	(1)			
(n = 179)						
<u>การมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
1.การวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นกิจกรรมที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตั้งแต่กำหนดประเด็น รวบรวมและวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพและข้อจำกัดชุมชน ตลาดและทรัพยากรการท่องเที่ยว	152 (84.92)	23 (12.85)	4 (2.23)	2.826	0.435	มาก
2. การวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน	154 (86.03)	22 (12.29)	3 (1.68)	2.843	0.408	มาก
3. การวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการการค้าในตลาด	141 (78.77)	36 (20.11)	2 (1.12)	0.776	0.443	มาก
4. การวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชนจะเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างนักวางแผนภายนอกพื้นที่หรือบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ชุมชนสามารถดูแลจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	140 (78.21)	39 (21.79)	0 (0)	2.782	0.414	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็น			มัชฌิม เลข คณิต	ส่วนเบี่ยง เบนมาตร ฐาน	การมีส่วน ร่วม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย			
	(3)	(2)	(1)			
5. การวางแผนจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนมีขั้นตอนคือ กำหนดวัตถุประสงค์ รวบรวมและวิเคราะห์ กำหนดนโยบาย นำแผนไปปฏิบัติ และประเมินติดตามผล	138 (77.09)	40 (22.35)	1 (0.56)	2.765	0.438	มาก
<u>การมีส่วนร่วมในการลงทุน</u>						
6. ชุมชนควรได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน	162 (90.5)	14 (7.82)	3 (1.68)	2.888	0.365	มาก
7. ชุมชนสามารถเป็นผู้ประกอบการลงทุนในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน	150 (83.80)	28 (15.64)	1 (0.56)	2.832	0.389	มาก
8. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งควรนำไปปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	158 (88.27)	20 (11.17)	1 (0.56)	2.877	0.346	มาก
9. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งควรนำไปรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	47 (82.12)	31 (17.32)	1 (0.56)	2.815	0.403	มาก
10. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งควรนำไปพัฒนาท้องถิ่น	156 (87.15)	23 (12.85)	0 (0)	2.871	0.403	มาก
<u>การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ</u>						
11. แผนงานและ โครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมาจัดทำเป็นรายละเอียดโครงการ ลำดับความสำคัญก่อน – หลัง	160 (89.39)	18 (10.06)	1 (0.56)	2.888	0.336	มาก

(n = 179)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 179)

ข้อความ	ความคิดเห็น			มัชฌิม เลข คณิต	ส่วนเบี่ยง เบนมาตร ฐาน	การมีส่วน ร่วม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย			
	(3)	(2)	(1)			
12. แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมาจัดตั้งองค์กรจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน	155 (86.59)	24 (13.41)	0 (0)	2.865	0.333	มาก
13. แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมากำหนดบทบาทและแนวทางของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่	154 (86.03)	23 (12.85)	2 (1.12)	2.849	0.341	มาก
14. แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมาจัดทำงบประมาณและแหล่งที่มาของงบประมาณที่มีความเป็นไปได้	139 (77.65)	37 (20.67)	3 (1.68)	2.759	0.388	มาก
15. แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมาจัดทำวิธีการประเมินผลความสำเร็จของโครงการ	153 (85.47)	24 (13.41)	2 (1.12)	2.843	0.466	มาก
<u>การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล</u>						
16. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานจำเป็นต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	163 (91.06)	15 (8.38)	1 (0.56)	2.905	0.394	มาก
17. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพิจารณาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	156 (87.15)	22 (12.29)	1 (0.56)	2.866	0.312	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็น			มัชฌิม เลข คณิต	ส่วนเบี่ยง เบนมาตร ฐาน	การมีส่วน ร่วม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย			
	(3)	(2)	(1)			
18. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพิจารณาผลสำเร็จของการดำเนินงานตามแผน	152 (84.92)	27 (15.08)	0 (0)	2.849	0.358	มาก
19. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานเป็นการติดตามผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อสิ่งแวดล้อม	151 (84.36)	28 (15.64)	0 (0)	2.843	0.359	มาก
20. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานเป็นการติดตามผลกระทบที่มีต่อสังคมและเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้น	142 (79.33)	32 (17.88)	5 (2.79)	2.765	0.364	มาก
รวม				2.84		มาก

(n = 179)

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์หาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สถิติที่นำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าว ได้แก่ F-test ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร สำหรับตัวแปรที่จำแนกออกเป็นกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และค่า t-test ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร สำหรับตัวแปรที่จำแนกออกเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม โดยกำหนดระดับการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ปรากฏผลดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันจะมีผลทำให้ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านการติดตามและประเมินผล แสดงให้เห็นว่าผู้ชายมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลน้อยกว่าผู้หญิง ส่วนด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอ่างแม่ทะของ
ราษฎร จำแนกตามเพศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ชาย	102	13.84	1.44	2.914	177	0.090
หญิง	77	14.19	1.25			
<u>2. การลงทุน</u>						
ชาย	102	14.22	1.17	0.580	177	0.447
หญิง	77	14.36	1.23			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ชาย	102	12.40	1.20	1.754	177	0.187
หญิง	77	12.61	0.97			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ชาย	102	14.01	1.31	7.447	177	0.007
หญิง	77	14.50	0.98			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ชาย	102	54.49	3.89	5.111	177	0.025
หญิง	77	55.67	2.80			

สมมติฐานที่ 1.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามอายุ

ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
1. การวางแผนและการตัดสินใจ						
น้อยกว่า 20 ปี	29	14.27	1.22	1.329	174	0.261
20 – 29 ปี	44	13.63	1.44			
30 – 39 ปี	48	14.04	1.39			
40 – 49 ปี	38	13.97	1.47			
มากกว่า 49 ปี	20	14.30	1.03			
2. การลงทุน						
น้อยกว่า 20 ปี	29	14.41	1.11	1.584	174	0.181
20 – 29 ปี	44	14.06	1.33			
30 – 39 ปี	48	14.50	1.01			
40 – 49 ปี	38	14.39	1.19			
มากกว่า 49 ปี	20	13.80	1.34			
3. การปฏิบัติ						
น้อยกว่า 20 ปี	29	12.79	0.86	1.314	174	0.267
20 – 29 ปี	44	12.45	1.22			
30 – 39 ปี	48	12.45	1.21			
40 – 49 ปี	38	12.31	0.98			
มากกว่า 49 ปี	20	12.55	1.14			
4. ติดตามและประเมินผล						
น้อยกว่า 20 ปี	29	14.55	0.82	1.366	174	0.248
20 – 29 ปี	44	14.18	1.16			
30 – 39 ปี	48	14.29	1.25			
40 – 49 ปี	38	13.89	1.35			
มากกว่า 49 ปี	20	14.35	1.26			

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
5. รวมทุกด้าน						
น้อยกว่า 20 ปี	29	56.03	2.84	1.243	174	0.294
20 – 29 ปี	44	54.34	3.92			
30 – 39 ปี	48	55.29	3.59			
40 – 49 ปี	38	54.57	3.35			
มากกว่า 49 ปี	20	55.05	3.44			

สมมติฐานที่ 1.3 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันในการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
1. การวางแผนและการตัดสินใจ						
ไม่จบประถมศึกษา	17	14.11	1.36	1.419	174	0.230
ประถมศึกษา	66	14.18	1.28			
มัธยมศึกษา	51	13.78	1.51			
อนุปริญญา/อาชีวศึกษา	31	13.67	1.37			
สูงกว่าอนุปริญญา/อาชีวศึกษา	14	14.42	1.08			
2. การลงทุน						
ไม่จบประถมศึกษา	17	14.17	1.23	1.150	174	0.335
ประถมศึกษา	66	14.18	1.35			
มัธยมศึกษา	51	14.43	1.02			

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
อนุปริญญา/อาชีวศึกษา	31	14.09	1.27			
สูงกว่าอนุปริญญา/อาชีวศึกษา	14	14.78	0.57			
3. การปฏิบัติ						
ไม่จบประถมศึกษา	17	12.53	0.94	0.686	174	0.602
ประถมศึกษา	66	12.37	1.12			
มัธยมศึกษา	51	12.64	1.01			
อนุปริญญา/อาชีวศึกษา	31	12.35	1.42			
สูงกว่าอนุปริญญา/อาชีวศึกษา	14	12.71	0.82			
4. ติดตามและประเมินผล						
ไม่จบประถมศึกษา	17	14.00	1.36	1.047	174	0.385
ประถมศึกษา	66	14.13	1.27			
มัธยมศึกษา	51	14.29	1.20			
อนุปริญญา/อาชีวศึกษา	31	14.19	1.13			
สูงกว่าอนุปริญญา/อาชีวศึกษา	14	14.78	0.57			
5. รวมทุกด้าน						
ไม่จบประถมศึกษา	17	54.82	3.50	1.183	174	0.320
ประถมศึกษา	66	54.87	3.65			
มัธยมศึกษา	51	55.15	3.47			
อนุปริญญา/อาชีวศึกษา	31	54.32	3.59			
สูงกว่าอนุปริญญา/อาชีวศึกษา	14	56.71	2.46			

สมมติฐานที่ 1.4 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านความต้องการในการวางแผนและการตัดสินใจ ส่วนความต้องการด้านการลงทุน ด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามอาชีพ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
1. การวางแผนและการตัดสินใจ						
รับราชการ/ค้าขาย/บริษัท	36	14.08	1.25	2.521	174	0.043
นักเรียน	33	13.90	1.46			
เกษตรกร	23	14.08	1.50			
รับจ้าง	66	13.71	1.45			
อื่นๆ	21	14.76	0.54			
2. การลงทุน						
รับราชการ/ค้าขาย/บริษัท	36	14.30	1.19	0.232	174	0.920
นักเรียน	33	14.12	1.24			
เกษตรกร	23	14.30	1.06			
รับจ้าง	66	14.30	1.27			
อื่นๆ	21	14.42	1.12			
3. การปฏิบัติ						
รับราชการ/ค้าขาย/บริษัท	36	12.52	1.13	1.044	174	0.386
นักเรียน	33	12.60	1.02			
เกษตรกร	23	12.65	0.83			
รับจ้าง	66	12.33	1.31			
อื่นๆ	21	12.57	0.74			
4. ติดตามและประเมินผล						
รับราชการ/ค้าขาย/บริษัท	36	14.27	1.16	0.477	174	0.752
นักเรียน	33	14.39	0.89			
เกษตรกร	23	14.17	1.33			
รับจ้าง	66	14.09	1.30			
อื่นๆ	21	14.38	1.24			

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
5. รวมทุกด้าน						
รับราชการ/ค้าขาย/บริษัท	36	55.19	3.29	1.027	174	0.395
นักเรียน	33	55.03	3.23			
เกษตรกร	23	55.21	3.82			
รับจ้าง	66	54.43	3.90			
อื่นๆ	21	56.14	2.43			

สมมติฐานที่ 1.5 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีสถานภาพในครัวเรือนแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน ด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 8

สมมติฐานที่ 1.6 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 9

สมมติฐานที่ 1.7 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 10

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
หัวหน้าครัวเรือน	65	13.96	1.39	.034	177	.853
ผู้อยู่อาศัย	114	14.00	1.36			
<u>2. การลงทุน</u>						
หัวหน้าครัวเรือน	65	14.13	1.26	1.524	177	.219
ผู้อยู่อาศัย	114	14.36	1.16			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
หัวหน้าครัวเรือน	65	12.35	1.006	1.073	177	.302
ผู้อยู่อาศัย	114	12.57	1.16			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
หัวหน้าครัวเรือน	65	14.00	1.34	3.757	177	.054
ผู้อยู่อาศัย	114	14.35	1.09			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
หัวหน้าครัวเรือน	65	54.46	3.41	2.418	177	0.122
ผู้อยู่อาศัย	114	55.30	3.54			

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามสถานภาพสมรส

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
โสด	61	13.91	1.48	0.550	176	0.578
สมรส	103	13.99	1.36			
หย่า/ม่าย	15	14.33	0.81			
<u>2. การลงทุน</u>						
โสด	61	14.34	1.20	2.201	176	0.114
สมรส	103	14.33	1.09			
หย่า/ม่าย	15	13.67	1.67			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
โสด	61	12.57	1.33	0.153	176	0.585
สมรส	103	12.46	0.95			
หย่า/ม่าย	15	12.33	1.17			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
โสด	61	14.34	1.13	1.534	176	0.219
สมรส	103	14.10	1.26			
หย่า/ม่าย	15	14.6	0.91			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
โสด	61	55.18	3.90	0.121	176	0.886
สมรส	103	54.90	3.32			
หย่า/ม่าย	15	54.93	3.32			

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามรายได้

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
1. การวางแผนและการตัดสินใจ						
น้อยกว่า 3,000 บาท	77	14.10	1.14	1.121	174	0.348
3,000 – 5,000 บาท	57	13.94	1.60			
5,001 – 7,000 บาท	21	13.47	1.72			
7,001 – 9,000 บาท	10	14.40	1.07			
มากกว่า 9,000 บาท	14	14.07	0.99			
2. การลงทุน						
น้อยกว่า 3,000 บาท	77	14.14	1.22	1.662	174	0.161
3,000 – 5,000 บาท	57	14.43	1.06			
5,001 – 7,000 บาท	21	14.38	1.32			
7,001 – 9,000 บาท	10	14.90	0.31			
มากกว่า 9,000 บาท	14	13.86	1.61			
3. การปฏิบัติ						
น้อยกว่า 3,000 บาท	77	12.46	1.07	0.839	174	0.502
3,000 – 5,000 บาท	57	12.54	0.92			
5,001 – 7,000 บาท	21	12.33	1.68			
7,001 – 9,000 บาท	10	13.10	0.99			
มากกว่า 9,000 บาท	14	12.21	1.05			
4. ติดตามและประเมินผล						
น้อยกว่า 3,000 บาท	77	14.29	1.07	1.060	174	0.378
3,000 – 5,000 บาท	57	14.33	1.17			
5,001 – 7,000 บาท	21	13.82	1.59			
7,001 – 9,000 บาท	10	14.40	1.26			
มากกว่า 9,000 บาท	14	13.85	1.29			

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
(n=179)						
5. รวมทุกด้าน						
น้อยกว่า 3,000 บาท	77	55.01	3.05	1.420	174	0.229
3,000 – 5,000 บาท	57	55.26	3.63			
5,001 – 7,000 บาท	21	54.04	4.51			
7,001 – 9,000 บาท	10	56.80	2.89			
มากกว่า 9,000 บาท	14	54.00	3.89			

สมมติฐานที่ 1.8 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 11

สมมติฐานที่ 1.9 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความต้องการในการย้ายถิ่นแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตาม ตารางที่ 12

สมมติฐานที่ 1.10 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมแตกต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เฉพาะในด้านการปฏิบัติส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการติดตามและประเมินผลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 13

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามภูมิอำนาเดิม

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
1. การวางแผนและการตัดสินใจ						
เกิดในพื้นที่	138	13.90	1.42	2.536	177	.113
อพยพมาจากที่อื่น	41	14.29	1.14			
2. การลงทุน						
เกิดในพื้นที่	138	14.31	1.17	.296	177	.587
อพยพมาจากที่อื่น	41	14.19	1.28			
3. การปฏิบัติ						
เกิดในพื้นที่	138	12.45	1.13	.839	177	.361
อพยพมาจากที่อื่น	41	12.60	1.04			
4. ติดตามและประเมินผล						
เกิดในพื้นที่	138	14.20	1.23	.284	177	.959
อพยพมาจากที่อื่น	41	14.31	1.08			
5. รวมทุกด้าน						
เกิดในพื้นที่	138	54.87	3.59	0.74	177	0.391
อพยพมาจากที่อื่น	41	55.41	3.24			

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความต้องการในการย้ายถิ่น

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	F	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ต้องการ	8	14.50	0.75	.609	176	.545
ไม่ต้องการ	159	13.96	1.41			
ไม่แน่ใจ	12	14.08	0.99			
<u>2. การลงทุน</u>						
ต้องการ	8	14.00	1.60	.415	176	.661
ไม่ต้องการ	159	14.28	1.19			
ไม่แน่ใจ	2	14.50	1.00			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ต้องการ	8	12.50	0.75	2.369	176	.097
ไม่ต้องการ	159	12.43	1.12			
ไม่แน่ใจ	2	13.25	0.86			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ต้องการ	8	14.50	0.92	.811	176	.446
ไม่ต้องการ	159	14.18	1.23			
ไม่แน่ใจ	12	14.58	0.90			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ต้องการ	8	55.50	2.72	1.172	176	0.312
ไม่ต้องการ	159	54.86	3.64			
ไม่แน่ใจ	12	56.41	1.31			

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
มีตำแหน่ง	19	13.52	1.71	2.496	177	0.116
ไม่มีตำแหน่ง	160	14.05	1.32			
<u>2. การลงทุน</u>						
มีตำแหน่ง	19	14.72	0.56	3.048	177	0.083
ไม่มีตำแหน่ง	160	14.23	1.24			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
มีตำแหน่ง	19	13.05	0.40	4.594	177	0.033
ไม่มีตำแหน่ง	160	12.42	1.15			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
มีตำแหน่ง	19	14.10	1.52	0.224	177	0.637
ไม่มีตำแหน่ง	160	14.24	1.16			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
มีตำแหน่ง	19	55.42	2.69	0.304	177	0.582
ไม่มีตำแหน่ง	160	54.95	3.60			

สมมติฐานที่ 1.11 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อธิบายได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1.11.1 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 1 พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 1 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	14	13.38	1.38	2.739	177	0.100
ไม่ใช่	165	14.03	1.36			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	14	14.53	0.96	0.642	177	0.424
ไม่ใช่	165	14.26	1.21			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	14	12.77	0.83	0.885	177	0.348
ไม่ใช่	165	12.47	1.13			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	14	14.38	1.19	0.213	177	0.645
ไม่ใช่	165	14.22	1.20			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	14	55.07	2.56	0.008	177	0.930
ไม่ใช่	165	54.98	3.59			

สมมติฐานที่ 1.11.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 2 พบว่า "ไม่มี ความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล ยกเว้นด้านการลงทุน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 2 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	15	13.53	0.83	1.858	177	0.175
ไม่ใช่	164	14.03	1.40			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	15	13.53	1.55	6.621	177	0.011
ไม่ใช่	164	14.35	1.14			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	15	12.06	1.16	2.403	177	0.123
ไม่ใช่	164	12.53	1.10			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	15	13.93	1.03	0.989	177	0.321
ไม่ใช่	164	14.25	1.21			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	15	53.06	3.23	5.074	177	0.026
ไม่ใช่	164	55.17	3.19			

สมมติฐานที่ 1.11.3 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 3 พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการลงทุนด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล ยกเว้นด้านการวางแผนและตัดสินใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 3 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	24	13.20	1.35	9.537	177	0.002
ไม่ใช่	155	14.11	1.33			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	24	14.04	1.42	1.139	177	0.287
ไม่ใช่	155	14.32	1.16			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	24	12.29	1.23	0.893	177	0.346
ไม่ใช่	155	12.52	1.09			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	24	13.87	1.48	2.420	177	0.122
ไม่ใช่	155	14.28	1.14			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	24	53.41	4.10	5.783	177	0.017
ไม่ใช่	155	55.24	3.36			

สมมติฐานที่ 1.11.4 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 4 พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการลงทุน และด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนด้านการวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 4 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	18	13.27	1.44	5.602	177	0.019
ไม่ใช่	161	14.07	1.34			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	18	13.94	1.11	1.616	177	0.205
ไม่ใช่	161	14.32	1.20			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	18	11.88	1.77	6.028	177	0.015
ไม่ใช่	161	12.55	0.99			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	18	13.78	1.39	2.845	177	0.093
ไม่ใช่	161	14.27	1.17			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	18	52.88	3.95	7.493	177	0.007
ไม่ใช่	161	55.23	3.39			

สมมติฐานที่ 1.11.5 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 5 พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลยกเว้นด้านการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรากฏผลตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 5 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	38	13.86	0.90	0.406	177	0.525
ไม่ใช่	141	14.02	1.47			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	38	13.60	1.40	16.842	177	0.000
ไม่ใช่	141	14.46	1.07			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	38	12.36	0.91	0.589	177	0.444
ไม่ใช่	141	12.52	1.16			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	38	14.02	1.24	1.373	177	0.243
ไม่ใช่	141	14.28	1.19			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	38	53.86	3.17	5.123	177	0.025
ไม่ใช่	141	55.30	3.54			

สมมติฐานที่ 1.11.6 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 6 พบว่า มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการลงทุน และด้านการติดตามและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 6 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	27	13.66	1.30	1.823	177	0.179
ไม่ใช่	152	14.05	1.38			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	27	13.55	1.21	12.498	177	0.001
ไม่ใช่	152	14.41	1.15			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	27	12.00	1.30	6.384	177	0.012
ไม่ใช่	152	12.57	1.05			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	27	13.51	1.31	11.762	177	0.001
ไม่ใช่	152	14.35	1.14			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	27	52.74	3.13	14.125	177	0.000
ไม่ใช่	152	55.40	3.43			

สมมติฐานที่ 1.11.7 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 7 พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนด้านการลงทุนและด้านการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 7 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	25	13.88	1.05	0.201	177	0.654
ไม่ใช่	154	14.01	1.41			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	25	13.72	1.45	6.640	177	0.011
ไม่ใช่	154	14.37	1.13			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	25	12.04	1.30	4.884	177	0.028
ไม่ใช่	154	12.56	1.06			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	25	13.88	1.23	2.466	177	0.118
ไม่ใช่	154	14.28	1.19			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	25	53.52	3.45	5.283	177	0.023
ไม่ใช่	154	55.24	3.47			

สมมติฐานที่ 1.11.8 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 8 พบว่า "ไม่มี ความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนด้านการลงทุนและการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ปรากฏผลตามตารางที่ 21

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 8 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	18	14.16	0.78	0.314	177	0.576
ไม่ใช่	161	13.97	1.42			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	18	13.50	1.15	8.939	177	0.003
ไม่ใช่	161	14.37	1.17			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	18	11.77	1.26	8.573	177	0.004
ไม่ใช่	161	12.57	1.07			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	18	14.00	0.97	0.724	177	0.396
ไม่ใช่	161	14.25	1.22			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	18	53.44	2.83	3.991	177	0.047
ไม่ใช่	161	55.17	3.54			

สมมติฐานที่ 1.11.9 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 9 พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนด้านการลงทุนและด้านการปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรากฏผลตามตารางที่ 22

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 9 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	14	13.64	1.08	0.997	177	0.319
ไม่ใช่	165	14.02	1.39			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	14	13.50	1.09	6.702	177	0.010
ไม่ใช่	165	14.35	1.18			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	14	11.50	1.45	12.844	177	0.000
ไม่ใช่	165	12.57	1.04			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	14	13.78	1.18	2.075	177	0.151
ไม่ใช่	165	14.26	1.20			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	14	52.42	3.50	8.482	177	0.004
ไม่ใช่	165	55.21	3.43			

สมมติฐานที่ 1.11.10 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 10 พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ส่วนด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการติดตามและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลตามตารางที่ 14

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎร
จำแนกตามความรู้ความเข้าใจข้อที่ 10 ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=179)						
ความต้องการ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
<u>1. การวางแผนและการตัดสินใจ</u>						
ใช่	29	13.62	1.49	2.591	177	0.109
ไม่ใช่	150	14.06	1.33			
<u>2. การลงทุน</u>						
ใช่	29	13.72	1.19	7.844	177	0.006
ไม่ใช่	150	14.39	1.17			
<u>3. การปฏิบัติ</u>						
ใช่	29	11.93	1.46	9.172	177	0.003
ไม่ใช่	150	12.60	1.00			
<u>4. ติดตามและประเมินผล</u>						
ใช่	29	13.82	1.39	3.917	177	0.049
ไม่ใช่	150	14.30	1.15			
<u>5. รวมทุกด้าน</u>						
ใช่	29	53.10	3.59	10.636	177	0.001
ไม่ใช่	150	55.36	3.38			

สมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมมติฐานที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ พบว่าปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในครัวเรือน สถานภาพสมรส รายได้ ภูมิฐานะเดิม ความต้องการการย้ายถิ่น ตำแหน่งทางสังคม และความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการวางแผนและการตัดสินใจ

ตัวแปรอิสระ	r	Sig.
เพศ	-0.27	0.090 ^{ns}
อายุ	-.077	0.303 ^{ns}
ระดับการศึกษา	.035	0.643 ^{ns}
อาชีพ	-.042	0.573 ^{ns}
สถานภาพในครัวเรือน	-.014	0.853 ^{ns}
สถานภาพสมรส	-.074	0.323 ^{ns}
รายได้	.014	0.852 ^{ns}
ภูมิฐานะเดิม	-.119	0.113 ^{ns}
ความต้องการการย้ายถิ่นฐาน	.036	0.628 ^{ns}
ตำแหน่งทางสังคม	-.074	0.327 ^{ns}
ความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	0.139	0.063 ^{ns}

หมายเหตุ ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างด้านการลงทุน พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในครัวเรือน สถานภาพสมรส รายได้ ภูมิลำเนาเดิม ความต้องการการย้ายถิ่น และตำแหน่งทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านลงทุน

ตัวแปรอิสระ	r	Sig.
เพศ	-.051	0.447 ^{ns}
อายุ	.089	0.235 ^{ns}
การศึกษา	-.092	0.223 ^{ns}
อาชีพ	-.061	0.414 ^{ns}
สถานภาพในครัวเรือน	-.092	0.219 ^{ns}
สถานภาพสมรส	.099	0.188 ^{ns}
รายได้	.008	0.918 ^{ns}
ภูมิลำเนาเดิม	.041	0.587 ^{ns}
ความต้องการการย้ายถิ่นฐาน	-.068	0.366 ^{ns}
ตำแหน่งทางสังคม	.118	0.115 ^{ns}
ความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	0.283	0.000**

หมายเหตุ ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง ด้านการปฏิบัติ พบว่า มีปัจจัยด้านตำแหน่งทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการปฏิบัติ

ตัวแปรอิสระ	r	Sig.
เพศ	-.099	0.187 ^{ns}
อายุ	.073	0.333 ^{ns}
การศึกษา	-.022	0.774 ^{ns}
อาชีพ	.012	0.868 ^{ns}
สถานภาพในครัวเรือน	-.078	0.302 ^{ns}
สถานภาพสมรส	.037	0.619 ^{ns}
รายได้	.028	0.708 ^{ns}
ภูมิลำเนาเดิม	.069	0.361 ^{ns}
ความต้องการการย้ายถิ่นฐาน	-.082	0.270 ^{ns}
ตำแหน่งทางสังคม	.150	0.045 [*]
ความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	0.230	0.002 ^{**}

หมายเหตุ ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า มีปัจจัยอิสระตัวเดียวที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 คือ เพศ ส่วนปัจจัยที่เหลือ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในครัวเรือน สถานภาพสมรส รายได้ ภูมิลำเนาเดิม ความต้องการการย้ายถิ่น และตำแหน่งทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการติดตามและประเมินผล

ตัวแปรอิสระ	r	Sig.
เพศ	-.201	0.007**
อายุ	.103	0.170 ^{ns}
การศึกษา	-.131	0.081 ^{ns}
อาชีพ	-.002	0.983 ^{ns}
สถานภาพในครัวเรือน	-.144	0.054 ^{ns}
สถานภาพสมรส	-.019	0.796 ^{ns}
รายได้	.086	0.252 ^{ns}
ภูมิลำเนาเดิม	-.040	0.595 ^{ns}
ความต้องการการย้ายถิ่นฐาน	-.029	0.699 ^{ns}
ตำแหน่งทางสังคม	-.018	0.809 ^{ns}
ความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	0.234	0.002*

หมายเหตุ ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎรอ่างแม่ทะ หมู่ 4 บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อประเมินผลความต้องการของราษฎรในการมีส่วนร่วมพัฒนาอ่างเก็บน้ำแม่ทะ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสถานภาพส่วนบุคคล กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่หมู่ที่ 4 บ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 179 ตัวอย่าง

ในส่วนของ การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้ใช้ค่าสถิติร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรด้านสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน เพื่อใช้วิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในการทดสอบสมมติฐานในการศึกษา ใช้วิธี F-test , t-test และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้การวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ในการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมการคำนวณสำเร็จรูป

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.0 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.0 อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 30 -39 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาคือระหว่าง 20 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.6 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา อยู่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.9 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 28.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 36.9 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ/ค้าขาย/บริษัท คิดเป็นร้อยละ 20.1 สถานภาพในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพในครัวเรือน เป็นผู้อาศัย คิดเป็นร้อยละ 63.7 และเป็นหัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.3 สถาน

ภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาคือ สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 34.1 รายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาคือมีรายได้ ระหว่าง 3,000 - 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.8 ภูมิภานาเดิมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 77.1 และอพยพมาจากที่อื่น คิดเป็นร้อยละ 22.9 ความต้องการในการย้ายถิ่นฐาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้ายออกจากพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 88.8 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 6.7 ตำแหน่งทางสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 89.4

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในการทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้ใช้คำถามทดสอบจำนวน 10 ข้อ ผลการทดสอบ พบว่า ในภาพรวมระดับความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.88$) หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างดี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยภาพรวมแล้ว พบว่าระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมทั้ง 20 ข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับที่มาก

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน ได้ใช้การวิเคราะห์ F-test และ t-test และการวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดการมีนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05 การทดสอบสมมติฐาน ได้ใช้การวิเคราะห์ F-test และ t-test และการวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดการมีนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันจะมีความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.7 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.8 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีภูมิฐานะเดิมแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.9 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความต้องการในการย้ายถิ่นแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.10 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมแตกต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันเฉพาะด้านการปฏิบัติส่วนด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการติดตามและประเมินผล ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.11 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อธิบายได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1.11.1 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 1 พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.11.8 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 8 พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนด้านการลงทุนและการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 1.11.9 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 9 พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนด้านการลงทุนและด้านการปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 1.11.10 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจข้อที่ 10 พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ส่วนด้านการลงทุน และด้านการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมมติฐานที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในครัวเรือน สถานภาพสมรส รายได้ ภูมิถิ่นกำเนิด ความต้องการการย้ายถิ่น ตำแหน่งทางสังคม และความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างด้านการลงทุน พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในครัวเรือน สถานภาพสมรส รายได้ ภูมิถิ่นกำเนิด ความต้องการการย้ายถิ่น และตำแหน่งทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการ

ท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง ด้านการปฏิบัติ พบว่า มีปัจจัยด้านตำแหน่งทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า มีปัจจัยอิสระตัวเดียวที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 คือ เพศ ส่วนปัจจัยที่เหลือได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในครัวเรือน สถานภาพสมรส รายได้ ภูมิภูมิลำเนาเดิม ความต้องการการย้ายถิ่น และตำแหน่งทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่า เพศหญิงมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่าเพศชาย ดังนั้น จึงต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะในเพศชายให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมด้านการติดตามประเมินผลมากขึ้น ซึ่งก็จะมีส่วนช่วยให้การพัฒนาโครงการเป็นไปในทางที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ซึ่งก็หมายถึงความสัมฤทธิ์ผลของโครงการมีโอกาสเป็นไปได้สูง

2. จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายที่มีอาชีพต่างกันมีความแตกต่างกันทางด้านความต้องการในการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ โดยผู้ที่มีอาชีพรับจ้างมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นจึงควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มผู้ที่มีอาชีพรับจ้างให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ซึ่งก็จะมีส่วนช่วยให้กลุ่ม

เป้าหมายมีพลังที่เข้มแข็งยิ่งขึ้นในการผลักดันโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีโอกาสสัมฤทธิ์ผลได้มาก

3. จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันทางด้านการมีและไม่มีตำแหน่งทางสังคมจะมีความต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมมีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมให้มีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติซึ่งจะทำให้โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นโครงการที่สัมฤทธิ์ผลได้มากขึ้น

4. จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า มีเพียงเพศเพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปในทางผกผัน คือ เพศชายมีความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลน้อย ส่วนเพศหญิงมีความต้องการมีส่วนร่วมในด้านนี้มาก ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นให้ความรู้ความเข้าใจกับเพศชายในด้านความต้องการการติดตามและประเมินผล ซึ่งก็จะช่วยให้โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ปี พ.ศ. 2538-2539. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), กรุงเทพฯ.

_____ .2539. โครงการสำรวจสถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศเขตภาคเหนือ ปี 2538. ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

กุนจันทร์ สิงห์สุ. 2535. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการบำรุงรักษาสระเก็บน้ำอันเนื่องมาจากโครงการ กสข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เกษม จันทร์แก้ว . 2540. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เกียรติศักดิ์ เรืองทองดี. 2536. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสหกรณ์นิคม อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ขวัญชัย วงศ์นิติกร. 2532. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยในเขตหมู่บ้านจัดสรรชานเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านจัดสรรเทพประทาน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เจริญยศ ดวงอินทร์ . 2541. การประเมินโครงการกระจายอุตสาหกรรมสู่ชนบท ศึกษากรณีศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 3 จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2527. “อภิปรายทัศนะบางประการในเรื่องสภาพตำบลกับการมีส่วนร่วมของชุมชน” ใน การมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนา. ศักดิ์โสภากาการพิมพ์, กรุงเทพฯ.

ชลาพรรณ ลิขิตวศนกุล. 2534. ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
มัลลเทศก์อาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชาญวิทย์ เกษตร์ศิริ. 2540. วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิช
ซิ่ง จำกัด, กรุงเทพฯ .

ดรรรชนี เอ็มพันธ์ และ สุรเชษฐ์ เศรษฐมาศ. 2539. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : แนวความคิด
หลักการและความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ในพื้นที่อนุรักษ์ 100 ปี กรมป่าไม้. กรมป่า
ไม้, กรุงเทพฯ.

ทับทิม สุวรรณประภา. 2541. ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของราษฎรในการฟื้นฟู
แหล่งถ้ำเชียงดาว. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์
กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

นำชัย ทนุผล. 2538. การวางแผนและประเมินผล. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้,
เชียงใหม่.

_____. 2540. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ. เอกสารประกอบการบรรยายในการฝึกอบรม
หลักสูตร28 พฤศจิกายน 2540, มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. 2527. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของ
ราษฎรในงานพัฒนาป่าชุมชน. ศักดิ์โสภการพิมพ์, กรุงเทพฯ .

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2539. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่.

ปกรณ์ ปรียากร. 2530. ทฤษฎีแนวคิดและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา. คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- พจนา สวนศรี . 2539. การจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของราษฎร . มุลินธิอาสาสมัครเพื่อสังคม, กรุงเทพฯ.
- พรพิมล วิกรัยพันธ์. 2542. การประเมินความต้องการในการพัฒนาความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา ผู้เข้ารับการอบรมมัคคุเทศก์เดินป่าในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่.
- พัชรี นาถประชาและอเล็กซานดรา สตีเฟน. 2534. หยั่งรากชีวิตชนบท.องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ สำนักงานสาขาภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก.กรุงเทพฯ.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2527ก. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทย. การมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนา, กรุงเทพฯ.
- _____ . 2527ข. ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา. โรงพิมพ์ดีแอนด์เอส, กรุงเทพมหานคร.
- มานพ เล่าห์ประเสริฐ. 2533. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. โครงการวนศาสตร์ชุมชน กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ .
- ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. 2538. “Ecotourism : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์”. จุลสารการท่องเที่ยว ปีที่ 14 เล่มที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน) : น. 50 - 58.
- วรรณพร วณิชชานุกร. 2540. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : Ecotourism . กองวิชาการและฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- วิไลพร สมบูรณ์. 2534. การมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วีระชัย มงคลพันธ์. 2542. ความต้องการและความพร้อมของราษฎรในการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติแม่งาน อำเภอสี จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ศรีพร สมบุญธรรม. 2536. “Ecotourism การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์สัญลักษณ์ใหม่แห่งทศวรรษ”. จุลสารการท่องเที่ยว ปีที่ 12 เล่มที่ 1 (มกราคม – มีนาคม): หน้า 31.

สถาบันศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540. รายงานขั้นสุดท้าย การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ. กองบริการที่ปรึกษา ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.

สมศักดิ์ สุขวงศ์. 2532. วนศาสตร์ชุมชน. น 102 – 115. ใน เอกสารทางวิชาการและแนวทางวิชาการเพื่อพัฒนาป่าไม้ของไทยในปัจจุบัน การบรรยายพิเศษทางวิชาการป่าไม้ ประจำปี 2532. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุชาดา วรรณะมานี. 2542. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุดาพร วรพล. 2538. “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: วิธีสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน”. จุลสารการท่องเที่ยว ปีที่ 14 เล่มที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม): หน้า 25 – 26.

สุรเชษฐ์ เชษฐมาส .2535. นันทนาการป่าไม้ ในเอกสารชุดวิชาการป่าไม้ชุมชนเล่ม 2 หน่วยที่ 13 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช .นนทบุรี

สุวรรณ คงทอง. 2536. การมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในอำเภอสีเกา จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. 2539. รายงานศึกษา การประเมินโครงการปกป้องป่าไม้เมืองไทยเพื่อเร่งรัด
ฟื้นฟูต้นน้ำลำธารในส่วนของกรมป่าไม้ . คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่.

อำนาจ ประสิทธิ์พรหม. 2540. จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ
ราษฎรในโครงการโลกสดใสในบ้านเกิดจังหวัดสงขลา. ฝ่ายวางแผนและศึกษาศูนย์การ
ศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้, จังหวัดสงขลา.

อำนาจ เจริญศิลป์. 2526. โลกและการอนุรักษ์ .สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.กรุงเทพฯ.

Chapin, F.S. 1977. **Social participation and Social Intelligence**, pp. 215 – 217 . In Handbook of
Research Design and Social Measurement. 3rd ed. Academic Press, New York.

Gunn, C.A. 1994. **Environmental Design and Land use**. Travel Tourism and Hospitality
Research : A Handbook for managers and Researchers. John Wiley & Sons. Inc. New
York.

Stark, Elizabeth. 1993. **Ecotourism, Information Please Environment Almanac**.
Houg Miffin Company. Boston.

Wheland, T. 1991. **Ecotourism and Its Role in Sustainable Development : Naturism Tourism
Managing for the Environment**. . Island Press. Washington D.C.

Yamane, T. 1973. **Statistics : an Introduction Analysis**. 3rd ed, Harper & Row, New York.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อทำการศึกษา

เรื่อง ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อ่างเก็บน้ำแม่ทะของ
ราษฎรบ้านผาลาด ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล
ตอนที่ 2	ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ตอนที่ 3	ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติและประโยชน์ที่ราษฎรได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ตอนที่ 4	ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบ่งเป็น 4.1 ต้องการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและการตัดสินใจ 4.2 ต้องการมีส่วนร่วมในการลงทุน และการได้รับผลประโยชน์ 4.3 ต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 4.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล
ตอนที่ 5	ปัญหาและอุปสรรคข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2. โปรดทำเครื่องหมาย ในช่องที่ท่านคิดว่าเหมาะสม (กรุณาตอบทุกข้อ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี

3. ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด

- () 1. ไม่จบประถมศึกษา () 2. ประถมศึกษา
 () 3. มัธยมศึกษา(ปวท.) () 4. อนุปริญญาหรืออาชีวศึกษา (ปวช. ,ปวส.)
 () 5. อุดมศึกษา(ระบุ.....) () 6. อื่นๆ. ระบุ.....

4. อาชีพ

- () 1. รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ () 2. ค้าขาย
 () 3. พนักงานบริษัทเอกชน () 4. นักเรียน
 () 5. เกษตรกร () 6. รับจ้าง
 () 7. แม่บ้าน () 8. อื่นๆ ระบุ.....

5. สถานภาพในครัวเรือน

- () 1. หัวหน้าครัวเรือน () 2. ผู้อยู่อาศัย

6. สถานภาพในครัวเรือน

- () 1. โสด () 2. สมรส
 () 3. หย่า () 4. ม่าย

7. ขณะนี้ท่านมีรายได้เดือนละ.....บาท

8. ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน

- () 1. เกิดในพื้นที่ () 2. อพยพมาจากที่อื่น (ระบุจังหวัด.....)

8.1 ความต้องการในการย้ายถิ่นออกจากพื้นที่

- () 1. ต้องการ () 2. ไม่ต้องการ () 3. ไม่แน่ใจ

9. ปัจจุบันท่านมีตำแหน่งทางสังคม

- () 1. ผู้ใหญ่บ้าน () 2. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 () 3. กำนัน () 4. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
 () 5. กรรมการหมู่บ้าน () 6. อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ใช่	ไม่ใช่
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อม และช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		
2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติซึ่งมีความหลากหลายนับตั้งแต่ระบบนิเวศป่าเขา ชายฝั่ง และหมู่เกาะ		
3. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กระบวนการของการทำงานและการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเชิงระบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล		
4. ชุมชนท้องถิ่นจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างแท้จริง		
5. ชีตความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง สภาวะสูงสุดที่สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติรองรับการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นได้โดยไม่มีผลกระทบกระเทือน		
6. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่นมีเป้าหมายสำคัญเพื่อดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เอื้อประโยชน์แก่ราษฎรท้องถิ่นและราษฎรในประเทศอย่างยั่งยืน		
7. การวางแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตั้งแต่กำหนดประเด็นปัญหา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชนตลาดและทรัพยากรการท่องเที่ยว		
8. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น		
9. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว		
10. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีเป้าหมายต้องการให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีส่วนร่วมมากที่สุด		

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติและประโยชน์ที่ราษฎรได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

ข้อความ	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย
1. สมาชิกชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเป็น ผู้นำขายสินค้าที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว 2. องค์กรชุมชนควรเป็นผู้จัดการด้านการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ในแหล่งท่องเที่ยว 3. สมาชิกในชุมชนเป็นผู้ให้บริการด้านที่พักของนักท่องเที่ยว 4. องค์กรในชุมชนเป็นผู้ให้บริการด้านที่พักของนักท่องเที่ยว 5. สมาชิกในชุมชนเป็นผู้ให้บริการด้านอาหาร เครื่องดื่มใน แหล่งท่องเที่ยว 6. องค์กรในชุมชนเป็นผู้ให้บริการด้านอาหาร เครื่องดื่มใน แหล่งท่องเที่ยว 7. องค์กรในชุมชนเป็นผู้จัดเก็บรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งหมด 8. องค์กรชุมชนเป็นผู้จัดการการฟื้นฟูวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ท้องถิ่น 9. องค์กรชุมชนเป็นผู้จัดการการฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมที่กำลังเสื่อมโทรม 10. สมาชิกชุมชนในฐานะนักท่องเที่ยวท้องถิ่นที่เข้าไปใช้แหล่ง ท่องเที่ยวของชุมชนเองได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนานและ ผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ			

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

ข้อความ	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ใจ	ไม่เห็น ด้วย
<u>การมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผนและการตัดสินใจ</u> 1. การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นกิจกรรมที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตั้งแต่กำหนดประเด็น รวบรวมและวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพและข้อจำกัดชุมชน ตลาดและทรัพยากรการท่องเที่ยว 2. การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน 3. การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการการค้า 4. การวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชนจะเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างนักวางแผนภายนอกพื้นที่หรือบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ชุมชนสามารถดูแลจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5. การวางแผนจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนมีขั้นตอนคือ กำหนดวัตถุประสงค์ รวบรวมและวิเคราะห์ กำหนดนโยบาย นำแผนไปปฏิบัติ และประเมินติดตามผล <u>การมีส่วนร่วมในการลงทุน</u> 6. ชุมชนควรได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน 7. ชุมชนสามารถเป็นผู้ประกอบการลงทุนในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน 8. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งควรนำไปปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว 9. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งควรนำไปรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม			

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย
10.รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งควรนำไปพัฒนาท้องถิ่น <u>การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ</u> 11. แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมาจัดทำเป็นรายละเอียดโครงการ ลำดับความสำคัญก่อน – หลัง 12. แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมาจัดตั้งองค์กรจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน 13. แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมากำหนดบทบาทและแนวทางของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ 14. แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมาจัดทำงบประมาณและแหล่งที่มาของงบประมาณที่มีความเป็นไปได้ 15. แผนงานและโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น ต้องนำมาจัดทำวิธีการประเมินผลความสำเร็จของโครงการ <u>การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล</u> 16. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานจำเป็นต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 17. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพิจารณาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน 18. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพิจารณาผลสำเร็จของการดำเนินงานตามแผน 19. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานเป็นการติดตามผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อสิ่งแวดล้อม 20. การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานเป็นการติดตามผลกระทบที่มีต่อสังคมและเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้น			

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยว

5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข ผลการทดสอบแบบสอบถาม

Reliability

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

*** Warning *** Determinant of matrix is zero

Statistics based on inverse matrix for scale ALPHA

are meaningless and printed as .

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.6754	1.0667	5.8667	4.8000	5.5000	.5862

Item Variances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.3787	.0644	4.4138	4.3494	68.5714	.4072

Inter-item

Correlations	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.1770	-.5265	1.0000	1.5265	-1.8994	.1853

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale	Scale	Corrected		
	Mean	Variance	Item-	Squared	Alpha
	if Item	if Item	Total	Multiple	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Correlation	Deleted

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

เพศ	75.5000	103.5000	-.3867	.	.8531
อายุ	74.8667	103.4299	-.2857	.	.8555
ศึกษา	73.5000	102.4655	-.1876	.	.8576
อาชีพ	74.0667	96.8920	-.0367	.	.8855
ระยะเวลา	74.6000	104.0414	-.2391	.	.8642
ตำแหน่ง	71.2000	101.9586	-.1833	.	.8534

ตอนที่ 2 ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อ 1	75.5333	94.4644	.5137	.	.8369
ข้อ 2	75.7000	97.5966	.2015	.	.8427
ข้อ 3	75.5000	94.9483	.4669	.	.8378
ข้อ 4	75.5000	94.9483	.4669	.	.8378
ข้อ 5	75.5000	94.9483	.4669	.	.8378
ข้อ 6	75.5000	94.9483	.4669	.	.8378
ข้อ 7	75.5000	94.9483	.4669	.	.8378
ข้อ 8	75.5000	94.9483	.4669	.	.8378
ข้อ 9	75.5333	95.4989	.4066	.	.8389
ข้อ 10	75.5000	94.9483	.4669	.	.8378

ตอนที่ 3 ทักษะคิดและประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อ 1	75.5333	98.6713	.0853	.	.8449
ข้อ 2	75.9333	97.7885	.2750	.	.8418
ข้อ 3	75.5333	98.6713	.0853	.	.8449
ข้อ 4	75.5333	98.6713	.0853	.	.8449
ข้อ 5	75.5333	98.6713	.0853	.	.8449
ข้อ 6	75.6000	99.0069	.0519	.	.8455
ข้อ 7	75.5333	98.6713	.0853	.	.8449
ข้อ 8	75.5333	98.6713	.0853	.	.8449
ข้อ 9	75.5333	98.6713	.0853	.	.8449
ข้อ 10	75.5333	98.6713	.0853	.	.8449

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อ 1	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 2	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 3	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 4	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 5	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 6	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 7	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 8	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 9	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 10	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 11	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 12	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 13	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 14	76.0000	98.7586	.1915	.	.8430
ข้อ 15	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 16	75.6000	1.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 17	76.0000	98.7586	.1915	.	.8430
ข้อ 18	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 19	75.6000	91.8345	.7914	.	.8316
ข้อ 20	76.0000	98.7586	.1915	.	.8430

Reliability Coefficients 46 items

Alpha = .8438 Standardized item alpha = .9082

Reliability

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

*** Warning *** Determinant of matrix is zero

Statistics based on inverse matrix for scale ALPHA

are meaningless and printed as .

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.5400	1.3667	1.5667	.2000	1.1463	.0039

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.2533	.2402	.2575	.0172	1.0718	.0000

Inter-item

Correlations	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.7798	.1964	1.0000	.8036	5.0909	.0850

Item-total Statistics

	Scale	Scale	Corrected		
	Mean	Variance	Item-	Squared	Alpha
	if Item	if Item	Total	Multiple	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Correlation	Deleted

ตอนที่ 2 ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ฐ1	13.8667	18.8782	.2680	.	.9894
ฐ2	14.0333	17.3437	.6695	.	.9763
ฐ3	13.8333	16.0747	.9869	.	.9655
ฐ4	13.8333	16.0747	.9869	.	.9655
ฐ5	13.8333	16.0747	.9869	.	.9655
ฐ6	13.8333	16.0747	.9869	.	.9655
ฐ7	13.8333	16.0747	.9869	.	.9655
ฐ8	13.8333	16.0747	.9869	.	.9655
ฐ9	13.8667	16.3264	.9105	.	.9682
ฐ10	13.8333	16.0747	.9869	.	.9655

Reliability Coefficients 10 items

Alpha = .9726 Standardized item alpha = .9725

Reliability

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

*** Warning *** Determinant of matrix is zero

Statistics based on inverse matrix for scale ALPHA

are meaningless and printed as .

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.4867	1.1333	1.5333	.4000	1.3529	.0159

Item Variances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.2437	.1195	.2575	.1379	2.1538	.0019

Inter-item

Correlations	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.7289	.2054	1.0000	.7946	4.8696	.1248

Item-total Statistics

Scale	Scale	Corrected		
Mean	Variance	Item-	Squared	Alpha
if Item	if Item	Total	Multiple	if Item
Deleted	Deleted	Correlation	Correlation	Deleted

ตอนที่ 3ทัศนคติและประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ท1	13.3333	14.7126	.9863	.	.9584
ท2	13.7333	17.5816	.3822	.	.9767
ท3	13.3333	14.7126	.9863	.	.9584
ท4	13.3333	14.7126	.9863	.	.9584
ท5	13.3333	14.7126	.9863	.	.9584

n6	13.4000	17.6276	.2169	.	.9859
n7	13.3333	14.7126	.9863	.	.9584
n8	13.3333	14.7126	.9863	.	.9584
n9	13.3333	14.7126	.9863	.	.9584
n10	13.3333	14.7126	.9863	.	.9584

Reliability Coefficients 10 items

Alpha = .9672 Standardized item alpha = .9641

Reliability

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

*** Warning *** Determinant of matrix is zero

Statistics based on inverse matrix for scale ALPHA

are meaningless and printed as .

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.4067	1.0667	1.4667	.4000	1.3750	.0215
Item Variances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.2285	.0644	.2575	.1931	4.0000	.0050

Inter-item

Correlations	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.7364	.0179	1.0000	.9821	56.0000	.1899

Item-total Statistics

Scale	Scale	Corrected		
Mean	Variance	Item-	Squared	Alpha
if Item	if Item	Total	Multiple	if Item
Deleted	Deleted	Correlation	Correlation	Deleted

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การ1	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ2	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ3	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ4	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ5	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ6	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ7	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ8	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ9	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ10	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ11	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ12	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ13	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ14	27.0667	74.8230	.0765	.	.9920
การ15	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ16	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ17	27.0667	74.8230	.0765	.	.9920
การ18	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ19	26.6667	66.7126	.9957	.	.9873
การ20	27.0667	74.8230	.0765	.	.9920

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients 20 items

Alpha = .9887 Standardized item alpha = .9824